

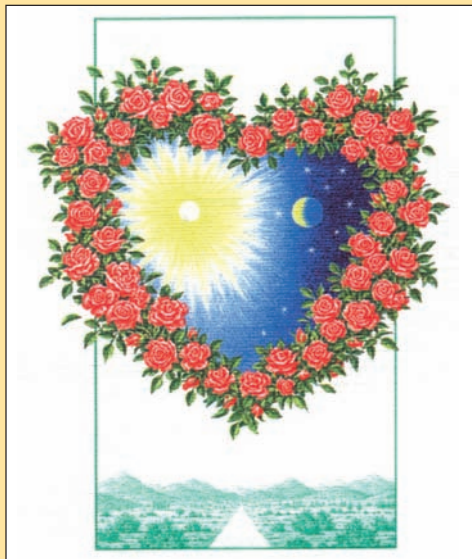
ZBERATEL'® 2005

2

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATELOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Kresba na FDC Valentínskej známky

Výtvarný návrh na Valentínsku známku

Nová
pamätná
minca
Ján Andrej
Segner (str. 7)

Liečivé rastliny (str. 37)

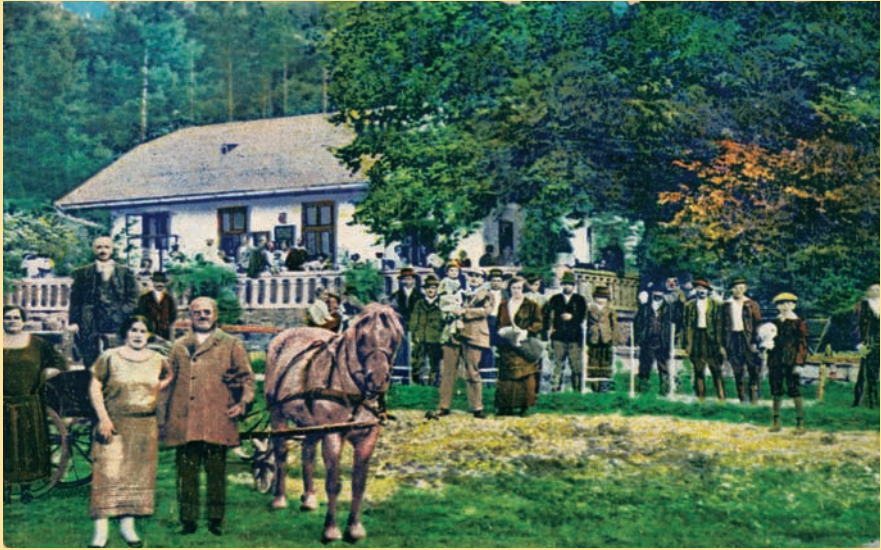

Novinky Rakúska (str. 4)

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEL'**

Známk
nových
štátov EÚ
(str. 40)

Ludia pred hostincom (okolo r. 1910) - k seriálu M. Pekárovej: Kúpele Dudince na historických pohľadniciach (str. 29)

ME vo futbale na TK (str. 34-35)

Ako môže vzniknúť „nezúbkovaná“ známka - k príspevku Š. Šablátúra (str. 26-27)

Papier fi 2

← a papier fi 2 s nezámernou orisadou ozp pod svetlom UV lampy (str. 20-21)

Vzácné medzihárčie „Nitra“ k seriálu Š. J. Pišku – Malá Škola filatelie (str. 30-31)

Lodná doprava v Argentíne k príspevku I. Lužáka (str. 28)

Vážení čitatelia,

čas nás priviedol do druhej desiatky rokov vydávania nášho časopisu. Z hľadiska zberateľstva to nie je dlhé obdobie, ale počas jeho vydávania sme sa museli prispôbiť mnohým vzniknutým situáciám. Aj tým menej príjemným. Ale o všetkom nepríjemnom v takýchto prípadoch často rozhoduje iba ľudský činiteľ, preto vtedy opäť záleží len na jedincovi ako sa s nepriazňou vyrovná. Doteraz všetky negatívne vplyvy odstránil vzťah k zberateľstvu, ktorý možno prirovnať vášnivej láske. A tá, ako

K februárovému číslu Zberateľa

sa hovorí, aj hory prenáša. Ale nad tým všetkým je opäť len čas. A ten je neúprosný. A preto sa pred ním sklóní aj tá láska, nech je akokoľvek vášnivá.

To všetko sme si uvedomili v redakcii, keď nám pán Kučera oznámil, že ten neúprosný čas ho donútil skončiť s prácou, ktorá ho po tie roky naplňovala krásou jej obsahu a ktorej sa oddane a naplno venoval. A to aj vo chvíľach, keď by to mnohí iní na jeho mieste vzdali. A to je tiež dôvod, aby sme mu za jeho neúnavnú a obetavú prácu vyslovili úprimnú vďaku.

Ale opäť sa ozval ten čas, ktorý nám nedovolil sa zastaviť, ale prinútil nás pokračovať v začatom a pokračujúcom diele a ďalej ho rozvíjať. A tiež chodiť aj po vyšliapaných chodníkoch, ktoré nás zatiaľ spoľahlivo vedú.

Preto sa, vážení čitatelia, aj vo februárovom čísle stretnete s pokračovaním Malej školy filatelie od úspešného vyučujúceho, Štefana Plšku, tentokrát o priehradkových listoch a známkových zošitkoch, ďalšou časťou o slovenských výplatných známkach M. Gereca, o 20 Sk Rožňava, a tiež s púťavou galériou majstrov známkovej tvorby od A. Paulinyovej, dnes si všímajúcej Rudolfa Cigánika. Po menšej prestávke sa vraciame k seriálu M. Pekárovej o histórii našich kúpeľov, pričom sa dozvieme niečo o kúpeľoch v Dudinciach. Samozrejme nechýbajú ďalšie príspevky z poštovej histórie od J. Tekela, či M. Bachratého. Zaujímavým môže byť aj príspevok chorvátskeho filatelistu o zaradení 60h známky "modrý Štefánik" do našich katalógov. A potom ďalšie tradičné rubriky o nových známkach, pečiatkach, o telefónnych kartách a pokračovanie súťaže s vyhodnotením vlnajšieho ročníka.

V ponuke firmy Zberateľ sa prezentujú aj jej vydavateľské aktivity, keď pribudli ďalšie ročníky albumových listov ČSR a Netto katalóg Slovensko 2004.

Veríme, že aj v tomto čísle si nájdete mnoho púťavého a zaujímavého a že časopis ostane aj naďalej vašim verným spoločníkom "do každého počasia".

Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XI. - 2005 • Číslo 2 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **E. Minarovičová: Jubileum bratislavských numizmatikov** / Jubilee of numismatists of Bratislava / Jubiläum der Bratislavaer Numismatiker (11)
- **R. Klíma: K problematike luminiscenčných vlastností papiera čs. známok** / On luminescent properties of Czechoslovak stamp paper / Zur Problematik Lumineszenzeigenschaften des Papiers von ČSR Briefmarken (20-21)
- **J. Tekel: Nemecká poľná pošta na Podkarpatskej Rusi** / German field post in Carpatho-Ukraine / Deutsche Feldpost in Karpaten-Ukraine (22)
- **J. Mička: 300. výrocie Vianočnej bitky pri Hrnčiarovciach** / 300 years since Christmas battle at Hrnčiarovce / 300 Jahre seit den Weihnachtskampf bei Hrnčiarovce (23)
- **S. Šablátura: O nezubkovaných známkach** / On imperforated stamps / Über unperforierten Briefmarken (26-27)
- **A. Urminský: Pomohla pátracia pohľadnica?** / Did the searching postcard help? / Hat die Suchansichtskarte geholfen? (27)
- **I. Lužák: Lodná doprava v Argentíne** / Water transportation in Argentina / Schiffverkehr in Argentinien (28)
- **M. Pekárová: Kúpele Dudince na historických pohľadniach** / Dudince Spa in historical picture postcards / Bad Dudince auf den historischen Ansichtskarten (29)
- **Š.J.Plško: Malá škola filatelie: tlačové a priehradkové listy, zošitky** / Short course of philately: Printing and counter sheets (panes), stamp booklets / Grundschule der Philatelie: Druckbogen und Briefmarkenheftchen (30-31)
- **L.K.: Osudy posádky križníka Kaiserin Elisabeth S.M.S.** / The stories of the crew of cruiser Kaiserin Elisabeth / S.M.S.Schicksale der Schiffsbesatzung des Kreuzers Kaiserin Elisabeth S.M.S. (33-35)

ZBERATEL[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/ 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, Ph.D. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zaslanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou zaslaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, z ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 02/2005:**
Redakčná uzávierka 28. januára 2005
Do tlače zadané 8. februára 2005
Dátum vydania 15. februára 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj načatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitnej sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkamy materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál - z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov - z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek - Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

→ Po uzávierke

Autorský kolektív Netto katalógu SLOVENSKO 2004 firmy Zberateľ skončil svoju prácu a pripravil jeho podklady na ďalšie spracovanie. Katalóg vyjde v priebehu mesiaca február. Abonentom s predplatným „plus“ bude zaslaný spolu s časopisom, ostatní záujemcovia si ho môžu objednať na adrese Zberateľ, Račianska 17, 831 02 Bratislava.

☑ Oznam firmy ZBERATEĽ

Firma Zberateľ oznamuje všetkým svojim zákazníkom a ďalším priaznivcom, že z dôvodu sťahovania do nových priestorov bude predajňa na Račianskej 17 v dňoch 21. až 28. februára 2005 zatvorená. Od 1. marca 2005 nás nájdete na Račianskom mýte 1/D (nová budova na začiatku Račianskej, napravo od Tatra banky), v rovnakých otváracích hodinách ako doteraz. Sídlo redakcie časopisu Zberateľ sa nemení a nemení sa ani adresa na písomný styk ani telefónne číslo a e-mail. Tešíme sa na vašu návštevu.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Valentín 2005

Slovenská pošta, a. s., 31. januára 2005 vydala výplatnú poštovú známku v nominálnej hodnote 9 Sk „Valentín 2005“.

Na známke je zobrazený symbol lásky Amor.

Známku rozmerov 24 x 28,5 mm, vrátane perforácie (na výšku), viacfarebnou ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd., - CARTOR, Francúzsko, na tlačových listoch so 100 známkami, v náklade 3. mil. kusov.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC je kresba srdiečka z ruží. FDC ofsetom vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava.

Autorom výtvarných návrhov emisie (známky, motívu na FDC a pečiatky) je akad. mal. Marián Čapka. Známka č. 345.

Veselý, niekedy nevyočítateľný bôžik lásky, ktorého poznáme pod menami Eros, Amor alebo Kúpido, od staroveku útočí so svojimi šípami na ľudské srdcia. Bolo mu súdené, aby sa na svojich krídlach rýchlo a ľahko ako vánok vznášal nad nami a aby sa mu nikto nedokázal ubrániť. Staroveké legendy a mýty pripomínajú, že vždy neomylné trafil svoj cieľ. Preto oddávna žije v predstavách básnikov alebo výtvarných umelcov ako okridlený chlapec ozbrojený lukom a šípmi, zasahuje nielen srdcia ľudí, ale aj samotných bohov. V období staroveku mu bolo zasvätených viacero chrámov, objavoval sa na vázach, freskách, neskôr v mnohých literárnych, dramatických, hudobných a výtvarných dielach. Dodnes zostal jedným z najznámejších symbolov lásky. Rovnako ako červená ruža, ktorá vraj vyrástla na znak lásky bohyni Afrodity ku krásnemu Adonisovi. Preto je na známke, ktorá vychádza ku sviatku zamilovaných, znázornený okridlený bôžik vznášajúci sa nad ružami.

Na obálke prvého dňa vydania je zobrazený motív srdca a pečiatka znázorňuje uzol zamilovaných, ktorý má pripomínať dôležité atribúty lásky, ktorými sú vernosť a oddanosť.

■ CM: Valentín 2005

Slovenská pošta, a. s., 31.1. 2005 vydala carte maxima k výplatnej poštovej známke „Valentín 2005“ so štylizovanou kresbou Amora.

Autorom výtvarného návrhu je akad. mal. Marián Čapka.

Carte maxima je vytlačená v tlačiarňi KNÍHTLAČ, Zohor technológiou ofset.

Predajná cena carte maxima je 20 Sk.

■ CDV: Holíčska fajansa

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR schválilo s platnosťou od **14.1.2005** vydanie poštového lístka „Holíčska fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk. Autorom grafickej úpravy známky je akad. mal. Vladislav Rostoka.

Poštový lístok je vytlačený viacfarebným ofsetom s ochrannými prvkami hologramom (umiestneným vpra-

vo vedľa zvislej deliacej čiary so symbolom Slovenskej pošty v podobe rastra) a mikropísmom (v 2. linke adresnej časti je text Slovenská pošta) na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m². Registračné číslo poštového lístka je 118 CDV 118/04

Poštový lístok vytlačila tlačiareň PROMPt, tlačiareň cenín, a.s., Bratislava. Predajná cena poštového lístka je 10 Sk.

■ Uvedenie známok: Zdenka Schelingová, Veľká noc

Klub filatelistov Trnava v spolupráci so Slovenskou poštou, a. s., pripravuje slávnostnú inauguráciu príležitostnej poštovej známky blahoslavenej sestry Zdenky Schelingovej. Inaugurácia sa uskutoční 10. marca 2005 o 15. hod. v Inštitúte milosrdných sestier Sv. kríža v Trnave, Ružová ul. 4 (na Tulipáne). K inaugurácii organizátori pripravujú príležitostnú poštovú pečiatku, pohľadnicu Zdenky Schelingovej a neoficiálnu prítláč na poštový lístok.

Spolu s inauguráciou známky Zdenky Schelingovej sa uskutoční aj uvedenie známky Veľká noc 2005, ktorá vychádza v rovnaký deň.

(J.M.)

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Tradície českej ZT, Osud kresby „Mesačná krajina“, z emisného plánu

Aj v tomto roku ako prvá v Českej republike bola 20.1.2005 vydaná známka hodnoty 6,50 Kč v rámci dlhoročného emisného radu Tradície českej známkovej tvorby. Tohtoročná známka pripomína ďalších dvoch významných českých tvorcov známok – výtvarníka Jaroslava Švába (1906-1999) a rytcu Jana Mráčka (1909-1987). Na známke je rytecký prepis známky Karlštejn 60h zo série výplatných známok Hradu a zámky z roku 1960, ktorá je dielom oboch výtvarníkov. Táto séria ôsmich známok, tlačených jednofarebnou rotačnou ocelotlačou vo sviežich farbách, patrí medzi najvydarenejšie československé výplatné známky. Z nich na troch

sú motívy zo Slovenska – hrady v Trenčíne (5h), Kremnici (40h) a Smoleniciach (1 Kčs). Autorom výtvarného návrhu a rytiny novej známky je Bedřich Housa. Znáмка bola vytlačená rotačnou ocelotlačou (čierna) kombinovanou s hĺbkotlačou (okrová, červená, modrá a zlatá) a vydaná v PL po 30 ks známok. Kat. č. 0421. Na FDC je rytecký prepis známky Pernštejn 30h z uvedenej série Hradu a známky. Pre známkový zošitok bol vydaný malý tlačový list s 8 známkami a 4 potlačenými kupónmi. Na kupónoch je použitý motív z návrhu známky J. Švába 20. výročie UNESCO z roku 1966 ■ Dňa 20.1.2005 bol vydaný aj príležitostný háčček Osud kresby Petra Ginz a „Mesačná krajina“. Na známke hodnoty 31 Kč je vyobrazený portrét Petra Ginz (1928-1944) a jeho známa kresba „Mesačná krajina“. Háčček hovorí o tragickom osude mládenca narodeného v Prahe v židovskej rodine, ktorý bol v roku 1942 deportovaný do terezínskeho ghetta a na jeseň 1944 zahynul v koncentračnom tábore Osvienčim. Ginz už v základnej škole prejavoval všestranné nadanie a prispieval do školského časopisu a po deportácii do Terezína pokračoval v písaní článkov a kreslení obrázkov. Niektoré z nich sa zachovali vďaka

jeho priateľovi, ktorý prežil nacistické útrapy. Ginzove kresby sú deponované v jeruzalemskom Yad Vashem Art Museum. Tragický osud Petra Ginz a mal smutné pokračovanie pred dvoma rokmi. Izraelský kozmonaut Ilan Ramon pri lete do vesmíru vzal so sebou faksimile

Ginzovej kresby v snahe vyplniť sen P. Ginz symbolicky vyjadrený jeho kresbou pohľadu na Zem z povrchu Mesiaca. Raketoplán Columbia STS 107 však pri pristávanom manévri 1. februára 2003 havaroval a všetkých sedem členov posádky zahynulo... Háčček rozmerov 76 x 116 mm graficky upra-

vil Pavel Hrach a rytinu vyhotovil Václav Fajt. Vytlačený bol ocelotlačou z plochej dosky kombinovanou s ofsetom. Kat. č. A 0422 ■ Okrem uvedených známok Česká pošta pripravuje vydanie ďalších zaujímavých emisií ako napr. výrocie prvého vydania Babičky B. Nemcovej, v emisnom rade Krásky našej vlasti Baziliku sv. Prokopa v Třebíči a Vilu Tugwendhat v Brne. V emisnom rade Osobnosti sú B. Brauner, A. Stifter a M. Dačický; ďalej Svetový rok fyziky, Chránená fauna a háčček flóra Krkonôš (jeho návrhom je ilustrovaný reklamný vreckový kalendár Postřila na rok 2005), ME v baseballe, Zvony, Historické traktory a v emisnom rade Umelecké diela na známkach diela A. Kosárka, Z. Buriana a A. Kalvodu. vkn

Rakúsko: Národný park, Spolková armáda, dirigent Nikolaus Harnoncourt, Vianoce 2004

Rakúska poštová správa vlni na jeseň vydala niekoľko zaujímavých emisií. Patrí k nim aj známka s názvom **Národného parku – Dunajské luhy** vydaná 22.10.2004. Národný park má dĺžku 38 km, maximálnu šírku 4 km a vinie sa od Viedne až po rieku Morava pri Devínskom hrade. Územie parku tvorí 65 % lužných lesov, 20% vód a len 15% poľí, lúk a ostatnej plochy, s bohatým zastúpením fauny a flóry. Zásahmi človeka od konca 19. storočia rieka a jej nábrežie prešlo mnohými zmenami. V posledných desaťročiach sa o ochranu Dunaja významne zasadzovali ochránári prírody, kto-

rých aktivity viedli k zastaveniu zámeru postaviť cez Dunaj elektrárňu i k vytvoreniu národného parku. Na známke hodnoty 0,55 € je reprodukcia obrazu F. Hundertwassera, ktorý pre tlač graficky upravil W. Seidel. Vydaná bola v náklade 700 tisíc kusov ■ Rakúska poštová správa 26.10.2004 vydaním príležitostnej známky (0,55 €) pripomenula **50. výročie vzniku Rakúskeho spolkového vojska**. Po desaťročnom obsadení krajiny spojeneckými vojskami Rakúsko získalo nezávislosť a právo vlastniť spolkové vojsko. Prvou zaťažkávajúcou skúškou nová rakúska armáda prešla v októbri 1956 na maďarských hraniciach a ďalšou od roku 1960, kedy spolková armáda vyslala svoj oddiel do Konga. Rakúšania už mnohokrát plnili a plnia poslanie mierových misií OSN. Autorkou výtvarného návrhu známky je Marie Siegl, ktorá na pozadí rakúskej zástavy a štátneho znaku zobrazila mladého vojaka. Znáмка vyšla v nákla-

de 2 mil. ks ■ Dňa 29.10.2004 bola vydaná príležitostná známka k **75. výročiu narodenia dirigenta Nikolausa Harnoncourta**. Narodil sa v Berlíne a vyrastal v Štajerskom Hradci. V rokoch 1952-1969 bol členom viedenského symfonického orchestru. V roku 1953 spolu so svojou manželkou zakladajú orchester „Concentus Musicus Wien“, ktorý svoj repertoár zameriaval na starú hudbu – od stredovekej až po renesančnú a barokovú - a pokiaľ možno prednesenú na historických hudobných nástrojoch. Od roku 1972 začal pôsobiť ako profesor na Salzburger Mozarteum. Znáмка má nominálnu hodnotu 1,00 €, náklad 500 tisíc ks a jej autorkou je Renate Gruber

■ Na sklonku roka, 26.11.2004, Rakúska poštová správa vydala **Vianočnú známku**. Odklonila sa však od tradičných námetov, keď ako námet na pozadí chrámu sv. Františka bol zvolený Solnohradský vianočný trh s typickými predajnými stánkami, ktorý sa každoročne koná od 11. novembra do 24. decembra na námestí starého mesta. Tento trh má veľmi dlhú históriu, už od roku 1491 je známy ako „Tandlmarkt“, neskôr premenovaný na „Nikolaimarkt“ až po súčasný názov „Christkindlmarkt“. Autorom výtvarného návrhu známky je W. Pfeiler. Znáмка má nominálnu hodnotu 0,55 € a bola vydaná vo vysokom náklade 11 mil. kusov.

Maďarsko: NATURA 2000 - Ochrana krajiny

Maďarská pošta vydala 3. decembra 2004 výplatnú známku nominálnej hodnoty 100 Ft s námetom NATURA 2000 - ochrana prírody. S námetom ochrany prírody a životného prostredia na maďarských známkach sme sa mohli stretnúť už v roku 1975 a od tej doby bolo vydaných mnoho ďalších. V Maďarsku je 46 chránených oblastí s takmer 200 druhmi ohrozenej fauny a 36 chránenými rastlinnými druhmi. Najnovšia je zameraná na biotop v oblasti pannonských hrabových a dubových lesov a v jeho prostredí rastúceho kvetu ponikleca (*Pulsatilla grandis*). Autor výtvarného návrhu L. Dudás umiestnil do popredia známky kvet ponikleca, na FDC je pohľad na krajinu a emblém NATURA, ktorý dominuje aj na pečiatke prvého dňa vydania. Organizácia NATURA 2000 bola vytvorená EÚ ako sieť európskych chránených oblastí.

Poľsko: Poznaň, K. I. Galczynski, M. Rej

Z noviniek poľských známok uvidíme tri, ktoré boli vydané začiatkom tohto roka. Hneď 3.1.2005 bola v rámci emisného radu Poľské mestá vydaná známka hodnoty 1,30 Zl s námetom **mesta Poznaň**. Toto historické mesto na známke vyšlo aj pred dvoma rokmi pri príležitosti jeho 750. výročia založenia. Na tohtoročnej známke je zobrazená klasicistická budova s Raczyńského knižnicou. Knižnica, ktorej základy položil Eduard Raczyński a potom ju venoval národu, bola otvorená 5.5.1829. V popredí známky je socha Hygiei. Známkou navrhol A. Gosik a vytlačená bola ofsetom na PL po 100 známok ■ Znáмка vydaná 14.1.2005 pripomína 100. výročie narodenia výnimočného a veľmi populárneho básnika 20. storočia **Konstantína I. Galczynského**.

Narodil sa vo Varšave a debutoval v roku 1923 básňou „Útok“. Jeho poézia vyniká originálnym spojením nadsenia, osobného náhľadu a mystického charakteru s burleskou a satirou. Témy pre svoju tvorbu čerpá z prostého života, rodiny, prírody, jednoduchých pocitov, ale v jeho literatúre sa stretne aj s erotikou, úsmevným pohľadom i absurdným humorom. Počas 2. svetovej vojny napísal niekoľko vlasteneckých básní ako napr. Pieseň o vojakoch z Westerplatte“, „Sen vojaka“, „Svätá matka väzenských táborov“ a ďalšie. Na známke hodnoty 1,30 Zl je portrét básnika (autor A. Gosik). Tlač ofsetom na PL po 50 známok. Na FDC je úryvok z jeho básne

„Začarovaný fiaker“ (1949) ■ Aj ďalšia, v januári vydaná známka (26.2005), je venovaná významnému literátovi – **Mikolajovi Rejovi** (1505-1569). Bol čínorodý nielen ako spisovateľ, ale ako člen sejmu (parlamentu) sa aktívne podieľal na politickom živote krajiny, podporoval reformy, zúčastnil sa na kalvínskych zjazdoch, podporoval zakladanie škôl, venoval sa práci farmárov a bol považovaný za ľudomila. Medzi jeho najznámejšie diela patrí zbierka kázaní „Postylla Pańska“, „Apokalipsis“ a „Żywocie Józefa“. Na známke vydané pri príležitosti 500. výročia narodenia Mikolaja Reja, ktorý je považovaný za otca poľskej literatúry, je zobrazený jeho portrét z dobového rukopisu „Zrkadło“ vydaného v roku 1568. Autor výtvarných návrhov emisie je M. Buszewicz, známka hodnoty 1,30 Zl bola vytlačená ofsetom na PL po 50 známok v náklade 400 tisíc kusov **vk**

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o nových príležitostných poštových pečiatkách používaných na slovenských poštách v mesiaci február (zostavené z podkladov technickej ústredne pošt v Bratislave poskytnuté k 26. januáru 2005):

- 2. 2. 2005 Spišská Nová Ves 1: **ZIMNÁ KALOKAGATIA / ROZVÍJA OLYMPIJSKÚ IDEU**
- 10. 2. 2005 Spišská Nová Ves 1: **SVETOVÝ POHÁR V SHORT TRACKU / SLOVENSKO**
- 12. 2. 2005 Donovaly: **MAJSTROVSTVÁ SVETA PRETEKOV PSÍCH ZÁPRAHOV**
- 14. 2. 2005 Banská Bystrica 1: **750 ROKOV UDELENIA MESTSKÝCH PRIVILÉGIÍ BANSKEJ BYSTRICI**

PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK december 2004

Poradové číslo, dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci december 2004:

- 01 ■ Denná pečiatka používaná celý december, 013 15 Rajecká Lesná • **CENTRUM VIANOČNÁ POŠTA / 1** • Martin Kanala • modrá
- 02 ■ Denná pečiatka používaná celý december, 013 15 Rajecká Lesná • **CENTRUM VIANOČNÁ POŠTA / 2** • Martin Kanala • modrá

- 03 ■ 2. 12. 2004 Dubnica nad Váhom 1: **200 ROKOV OD PÔSOBNIA ANDREJA MESÁROŠA** • Bohuslav Šikulínec • čierna
- 04 ■ 4. - 5. 12. 2004 NUMIPHIL SLOVENSKÁ POŠTA / POFIS: **INTERNATIONALE SAMMELBÖRSE WIEN** • KAŠET. GÚ: F. Horniak

- 05 ■ 17. 12. 2004 Bratislava 1: **BRATISLAVSKÝ ŠERMIARSKÝ KLUB F. MARTINENGA** / 40. výročie • Miroslav Baránik • čierna
- 06 ■ 18. 12. 2004 Bratislava 1: **DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE** • Štefan Kubovič • čierna

NOVÉ MINCE

Pamätná minca Ján Andrej Segner

Národná banka Slovenska v januári 2005 vydala pamätnú striebornú mincu v nominálnej hodnote 200 Sk na počesť 300. výročia narodenia lekára, fyzika, matematika, pedagóga a vynálezcu Jána Andreja Segnera, významného predstaviteľa vedy a techniky 18. storočia. Narodil sa 4. októbra 1704 v Bratislave. Po absolvovaní lekárskej fakulty v Jene pracoval ako lekár v Bratislave a v Debrecine. Roku 1733 bol pozvaný prednášať na univerzitu do Jeny, neskôr pôsobil v Göttingene a Halle, kde bol profesorom fyziky a matematiky.

Najvýznamnejšie výsledky dosiahol v oblasti mechaniky a hydromechaniky. Skonstruoval zariadenie pracujúce na účinku reakcie vytekajúceho prúdu vody, ktoré opísal v dvoch spisoch z roku 1750. Ako objaviteľ reaktívnej sily vodného lúča sa podstatne zaslúžil o veľký vedecký objav 18. storočia, ktorý viedol ku konštrukcii vodných turbín. Zariadenie pracujúce na ním objavenom princípe, tzv. Segnerovo koleso sa dodnes spája s jeho menom a demonštruje sa na hodinách fyziky.

Na líci mince je uprostred mincového poľa v obdĺžnikovom rámečku zobrazený významný Segnerov vynález – Segnerovo koleso. Názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA je v opise pri hornom okraji rozdelený štátnym znakom, pod ktorým je letopočet razby 2004. Pri spodnom okraji mince je nominálna hodnota 200 Sk.

Na rube mince je uprostred mincového poľa v kruhu zobrazený portrét Jána Andreja Segnera. Okolo kruhu je v hornej časti sedem nákresov predstavujúcich vývoj konštrukcie Segnerovho kolesa.

Autorkou návrhu mince je Mária Poldaufová, minca má priemer 34 mm, hmotnosť 18 g a na hrane je nápis do hĺbky VYNÁLEZCA-FYZIK-MATEMATIK-PEDAGÓG. Mincu vyrobila Poľská štátna mincovňa z 900 dielov striebra a 100 dielov meďi, v náklade 15 000 kusov, z toho 10 000 ks v bežnom prevedení, 5 000 ks vo vyhotovení proof.

Bratislava 1919

Keď som získal do zbierky „Cenzúr“ lístok s vytlačovou 10 h známku Hradčany, dofrankovaný 5-halierovou známkou toho istého vydania, adresovaný do „Pozsony, Bratislavská župa“ a s pekným odtlačkom cenzúrnej pečiatky „Censurováno!“ vo fialovej farbe (obr.1), spočiatku som vôbec netušil, o čo vlastne ide, prečo bol podrobený cenzúre. Odosielateľ správu nedatoval a odtlačok dennej pečiatky tiež toho veľa neprezradil, pretože názov poštového úradu bol úplne a dátum podania čiastočne nečitateľný. Až po prečítaní nie veľmi krasopisne napísaného textu odosielateľovej správy v maďarčine vysvitlo, že dotýčny pisateľ sa nachádzal v Terezíne (Theresienstadt), Interniertenlager, Barak No. XIII, viac však nič. Matne som si spomenul na zmienku o internovaných príslušníkoch maďarskej národnosti z Bratislavy, ktorí boli sústredení v Terezíne počas bojov čs. armády na slovenskom území v roku 1919, v exponáte známeho nemeckého vystavovateľa dr. Raucha, avšak istotu som nemal. Tú priniesol až nález druhého podobného lístka (obr. 2), na ktorom je už zreteľný odtlačok pečiatky pošty v Terezíne s dátumom zrejme 2.VII.1919 (rímska číslica V v označení mesiaca síce chýba, avšak odstup rímskej II od označenia dňa je pomerne veľký a tak sa dá predpokladať, že ide skutočne o júl. Žiaľ, ani v tomto prípade odosielateľ správu nedatoval.). Lístok je adresovaný opäť do Bratislavy, „kanzlistovi“ Zachorkovi a tiež bol cenzurovaný, pričom odtlačok tej istej cenzúrnej pečiatky je červenej farby. Text správy, tentoraz v nemčine, však prezrádza oveľa viac o osude pisateľa: „Velavážený pán Zahorek, Prosím Vás pán kolega, buďte taký dobrý a napíšte v mojom záujme zopár riadkov v tom zmysle, že svojím správnym nespôsobujem Československému štátu žiadnu škodu. Nikdy som sa nezúčastňoval politiky a som nevinne internovaný. Môj chov včiel bude úplne zničený, kým sa vrátim domov. Prosím vás úctivo, buďte taký dobrý a dajte mi zopár riadkov, pán Zeljenka by ich mohol odovzdať mojej manželke. So srdečným pozdravom A. Zoller“. Teda nielen Maďari, ale zrejme aj bratislavskí Nemci boli odsunutí do internačného tábora v Terezíne v polovici roku 1919. Prečo k tomu došlo? Aby sme pochopili súvislosti, treba si pripomenúť vojensko-politickú situáciu, ktorá panovala na slovenskom území koncom mája a začiatkom júna 1919. V tomto období vrcholili boje o získanie faktickej suverenity ČSR na slovenskom

území, ktoré bolo ešte zo značnej časti obsadené vojskami Maďarskej republiky rád. Koncom mája sa Maďari pokúsili o razantný útok, ktorého cieľom bolo oddelenie západnej a východnej skupiny čs. vojsk, operujúcich na Slovensku, a tým ich oslabenie a prinútenie ku kapitulácii. Prudké boje na južnom Slovensku prebiehali až do 24. júna, keď bolo vyhlásené definitívne prímerie. Jednou z najvýznamnejších operácií bol boj o Nové Zámky, ktoré tvorili strategickú bránu na Žitný ostrov a prístup železnicou smerom na Bratislavu, ktorá by tak bola ohrozená z dvoch strán – z petržalskej strany

Dunaja a od Žitného ostrova. Z obavy pred maďarským útokom na Bratislavu od Nových Zámok bola na pomoc čs. jednotkám bojujúcim pri Nových Zámokoch 18. 6. 1919 vyslaná aj bratislavská posádka, čím mesto zostalo takmer bez vojenskej ochrany. Prítom maďarské bolševické vojsko bolo sústredené v Petržalke a v samotnej Bratislave malo nemalo prívržencov z radov bývalej uhorskej štátnej správy, vojska i civilného obyvateľstva maďarskej a nemeckej národnosti. Keď si

generál Mittelhauser, veliteľ Západnej skupiny čs. vojsk a Vavro Šrobár, minister s plnou mocou pre správu Slovenska uvedomili, že Bratislava je vydaná na milosť či nemilosť protičeskoslovenským živlom, uchýlili sa k taktickému manévru – nechali zaistiť veľký počet (vraj až tisíc) obyvateľov Bratislavy – predstaviteľov maďarskej a nemeckej komunity, predstaviteľov ich spolkov a popredné osobnosti mestských správnych orgánov a následne ich eskortovali do Luhačovic, Terezína a Josefova ako rukojemníkov. Tým sa oslabil organizovanosť protičeskoslovenského vystupovania v Bratislave a rukojemníkmi sa zabezpečila aká-taká bezpečnosť predstaviteľom čs. moci pre prípad maďarského útoku na mesto. K tomu napokon nedošlo v dôsledku porážky maďarských vojsk jednotkami gen. Šnejdárka pri Zvolene. Ako to už pri podobných pohnutých udalostiach býva, popri aktívnych odporcoch Československa sa zrejme „zviezli“ aj tí, ktorí sa možno len pasívne prizerali alebo ktorých jedinou „chybou“ bolo, že patrili k znepriatelenej etnickej komunite. Ťažko po toľkých rokoch rozhodnúť, ku ktorej skupine patrili pisatelia listkov, spomenutých v úvode tohto príspevku. Aj keď im

bol z humanitných dôvodov umožnený styk s rodinnými príslušníkmi alebo spolupracovníkmi, čs. orgány boli obozretné a dbali na to, aby korešpondenčný styk nemohol byť zneužitý na odosielanie neprípustných správ. Preto bola pošta internovaných príslušníkov maďarskej a nemeckej národnosti z Bratislavy pozorne sledovaná, čo dokazujú odtlačky cenzúrnych pečiatok. Ak bola časť odsunutých obyvateľov Bratislavy skutočne internovaná aj v Luhačoviciach a Josefove, existuje aspoň teoretická možnosť nálezu poštových zásielok aj z týchto internačných táborov, doposiaľ som však ich reálny výskyt nezaznamenal. „Neodpočívá“ nejaká náhodou vo vašej zbierke?

Miroslav Bachratý

Literatúra:

1. Vpád maďarských bolševikov na Slovensko v roku 1919, II. vydanie, vyd. Slovenský chýrník, J. Zimák, Bratislava.
2. Hanák Jozef : Obsadenie Bratislavy 1918-1920, vyd. Albert Marenič, Vydavateľstvo PT, 2004.
3. Bratislava, hlavné mesto Slovenska, Pripojenie Bratislavy k Československej republike, Dokumenty, vyd. Obzor Bratislava, 1977.

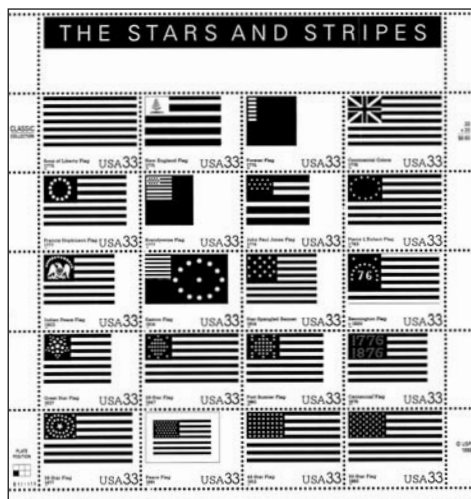
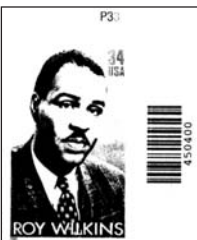
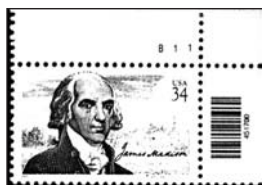
Hovory o známkach

Zberatelia známk USA sa už možno stretli so známkou s okrajom, na ktorom je natlačený čiarový kód. V niektorých prípadoch je umiestnený na líčnej, inokedy na rubovej strane. Býva umiestnený aj na obale známkových zošitkov. Keďže háčky známkov majú čiarový kód umiestnený v jednom z rohov prihradkového listu, možno predpokladať, že sa využíva pri ich počítaní.

Druhá zaujímavosť, známa zatiaľ len na známkach USA, sú opisy na zadnej strane známkov. Pôvodne boli na lepe, avšak po rozšírení výroby samolepiacich známkov sú opisy na nosnom papieri a zrejme tým aj výrobné jednoduchšie. Je to prvok iste podnetný, pretože mnohé osobnosti vyobrazené na známkach mnoho Američanov nepozná a nevie, z akého dôvodu sú ich portréty na známkach.

Opisy na zadnej strane známkov tvoriace 20-kusový prihradkový list s vyobrazením vývoja americkej vlajky od roku 1775 až do roku 1960, môžu byť aj malou učebnicou dejepisu.

Karel Holoubek

Evropská výstava poštovních známek Brno 2005

Milí slovenští kolegové, chtěl bych vás prostřednictvím této informace pozvat k návštěvě Evropské výstavy poštovních známek Brno 2005.

Jedná se o první evropskou výstavu pod záštitou FEPA uspořádanou v České republice a současně se bude jednat o největší výstavu od vzniku ČR od r. 1993.

Výstava se koná od 10. do 15. května (mája) 2005. Otevřena tedy bude od úterý až do neděle. Místem konání bude Brněnské výstaviště.

Výstava bude zabírat pět objektů výstaviště. Největší pavilon „D“ je vyhrazen pro soutěžní exponáty. Mimo nich zde budou i stánky filatelistických obchodníků a dětská pošta. Bude zde cca 1900 výstavních ploch s exponáty všech výstavních tříd.

V menším pavilonu „Brno“ budou vystaveny pozvané exponáty. Hlavním lákadlem pro návštěvníky by zde měla být příslíbená ukázka ze sbírky britské královny Alžběty II s oběma známkami Mauritiuse. Pokud se podaří zajistit podmínky pro vystavení Mauritiů, bude vystaven i unikátní 80-tiblok Merkurů ze sbírky Poštovního muzea v Praze.

Zájem ze strany vystavovatelů je velký, celkem přišlo takřka 750 přihlášek. Z toho důvodu byla velká pozornost věnována výběru exponátů. Za účasti komisaře FEPA J. Jorgensena trval výběr celý den a stovky exponátů neprošly výběrovým sítím, protože rozsah výstavy je pevně stanoven.

Zmínil jsem stánky obchodníků v pavilonu „D“. To ale nebude jediné místo, kde bude možné doplnit své sbírky. Po všechny dny výstavy se bude konat filatelistická burza, která bude mít svůj vlastní pavilon „H“. Dalším místem, kde lze získat na výstavě filatelistické materiály (tentokrát ryze aktuální), bude výstavní pošta. Ta bude rovněž v samostatném pavilonu, tentokrát v pavilonu „Morava“, který je pro provoz pošty navržen a Česká pošta ho také řadu let využívala. Mimo výstaviště bude výstava Brno 2005 propagovat ještě autoposta. Ta bude používat vlastní příležitostné razítka a bude umístěna na náměstí v samotném centru města.

Posledním objektem, který je na výstavišti vyčleněn pro výstavu Brno 2005, bude objekt Kongresového centra Brno. V r. 2000 se zde konala výstava Brno 2000. Letos bude objekt určen pro zázemí výstavy a některé doprovodné akce.

Významnou událostí výstavy bude kongres FEPA,

kteří se uskuteční ve čtvrtek 12. května. Předsedajícím bude prezident FEPA pan Pedro Vaz Pereira ze Španělska. Mimo něj je na výstavě očekáván i další významný host a tím je předseda FIP pan Koh Seow Chuan ze Singapuru, který přijal pozvání SČF.

Dalšími akcemi budou jednání domácích i zahraničních odborných společností zabývajících se československou a českou známkou.

Nejrůznějším výstavním dnem bude sobota 14. května. Na ni je soustředěna většina odborných setkání. V sobotu dopoledne se také bude konat palmare a večer velký společenský večer. Samostatně bude v neděli dopoledne uspořádáno palmare mládeže.

Podrobný program výstavy a doprovodných akcí je obsahem Bulletinu č. 3, jehož distribuce byla plánována na přelom ledna a února.

Jak už se stalo tradicí, zřídí Česká pošta na výstavě dětský poštovní koutek. Oproti předchozím výstavám však dojde na Brno 2005 k určité změně. Česká pošta chce položit důraz na moderní technologie využívané v poštovní dopravě a vytvoří na výstavě místo historické pošty poštu současnou. Pravděpodobně se tak děti mohou těšit kromě razítka a známky dětské pošty i na dětský terminál APOST.

Řada výstavních razítek a dalších materiálů budou mít pracovnice České pošty i na přepážkách výstavní pošty na výstavišti a autoposť na náměstí Svobody v centru Brna.

Samostatnou kapitolou jsou vydané výstavní známkové emise. Od roku 2003 byla vydána již řada známek a celin. Nebudu se o nich teď rozepisovat. Jejich přehled je možno najít na výstavních internetových stránkách spolu s dalšími údaji o výstavě.

Adresa stránek: <http://home.tiscali.cz/brno2005/>

Mimo jiné zde najdete i informace o objednávání stolků na burze, o stáncích pro obchodníky a řadu dalších údajů.

Ještě jednou zvou organizátoři výstavy (Česká Pošta s. p., Svaz českých filatelistů a Klub filatelistů Alfonse Muchy v Brně) všechny slovenské filatelisty k návštěvě Brna 2005.

Jaroslav Punčochář
člen org. výboru výstavy

Jubileum bratislavských numizmatikov (1934 - 2004)

Elena Minarovičová

Bratislavskí numizmatici oslávili koncom roka 2004 významné jubileum – 70. výročie vzniku prvého numizmatického krúžku Numizmatickej spoločnosti československej (NSČs) v Bratislave. Bol to čiastočný krok k osamostatneniu numizmatiky, pretože organizovaný numizmatický život na Slovensku reprezentovala v tej dobe iba NSČs v Prahe, ktorá vznikla v roku 1919. V tejto spoločnosti bolo organizovaných niekoľko jednotlivcov aj organizácií zo Slovenska.

História organizovanej numizmatiky na našom území je veľmi obšiahla, a preto si dovoľujem na jej osvetlenie uviesť niekoľko doplnujúcich údajov. Na čele prvého krúžku numizmatikov, ktorý vznikol v roku 1934 v Bratislave stál profesor Univerzity Komenského dr. R. Horna. Krúžok nemal veľa členov, v priebehu 2. svetovej vojny zanikol, ale prehlbil záujem o zbieranie numizmatických pamiatok. Druhým mílnikom numizmatickej činnosti v Bratislave bol rok 1954. Pri príležitosti výstavy „Kremnická mincovňa – jej život v minulosti a prítomnosti“ inštalovanej vo vtedajšom Slovenskom múzeu v Bratislave, dochádza k obnoveniu krúžku bratislavských numizmatikov. Vedúcim krúžku sa stal univ. prof. dr. Vojtech Ondrouch a stál na jeho čele takmer 10 rokov. Členmi krúžku boli nielen jednotlivci (napríklad významní bádatelia dr. L. Kraskovská, dr. D. Lehotská a zberatelia R. Senesi, F. Kutzer a ďalší), ale aj inštitúcie ako Historický seminár UK, Slovenské múzeum, VŠVU v Bratislave.

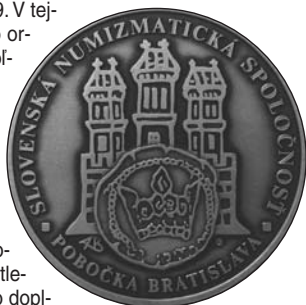
V roku 1958 sa numizmatický krúžok premenoval na „Združenie členov NSČs v Bratislave“ a v roku 1967 na „Pobočku NSČs v Bratislave“. Táto pobočka však nemohla sústrediť záujem numizmatikov z celého Slovenska, a preto postupne vznikajú ďalšie krúžky a združenia alebo pobočky v Kremnici, Ružomberku a v Košiciach. Vytvorením prakticky už troch základní numizmatickej pôsobnosti na Slovensku sa položili dostatočné podmienky na vznik samostatnej Slovenskej numizmatickej spoločnosti (SNS), ktorá na základe schválenia stanov MV SSR bola ustanovená v máji 1970. Od tohto roka na Slovensku postupne vznikali a svoje postavenie si upevňovali samostatné pobočky SNS, ktoré pôsobia v jed-

nástich mestách (Bratislava, Trnava, Trenčín, Nitra, Považská Bystrica, Prievidza, Martin, Banská Bystrica, Svit, Prešov, Košice) a združujú zberateľov numizmatikov, profesionálov i niektoré inštitúcie. Ich cieľom a úlohou je stať sa dôstojnými nástupcami svojich predchodcov pri zbieraní a záchrane numizmatických pamiatok, ktoré sú súčasťou nášho kultúrneho dedičstva.

Slávnostné zasadanie pri príležitosti 70. výročia prvého numizmatického krúžku v Bratislave sa konalo v aule SAV na Dúbravskej ceste 20. novembra 2004. Prítomní zberatelia a hostia si so záujmom vypočuli prednášky, ktoré odzneli na témy:

História organizovanej numizmatiky v Bratislave (Ing. O. Strečánsky), Stopy zberateľov v bratislavskej numizmatike (Ing. O. Srna, CSc.), Keltská mincovňa v Bratislave a jej produkty (PhDr. E. Kolníková, DrSc.), Nové fakty o denároch Štefana I. s nápisom PRESLAVVA CIV z mincovne v Bratislave (PhDr. J. Hunka, CSc.), Mesto Bratislava a jej odraz na medailách v zbierke bratislavskej pobočky SNS (PhDr. E. Minarovičová), Bratislavské núdzové platidlá (Mgr. A. Fiala) a Moderné platidlá Slovenskej republiky (Ing. V. Bušša). Po prednáškach sa v poobedňajších hodinách uskutočnila burza a aukcia numizmatického materiálu.

Dôstojným závršením osláv 70. výročia prvého numizmatického krúžku v Bratislave bolo vydanie pamätnej medaily. Medaila má priemer 40 mm, je z dvoch druhov kovu – v striebre a v patinovanom bronz a vyrazila ju Mincovňa Kremnica. Autorom výtvarného návrhu je člen výboru bratislavskej pobočky SNS A. Balogh. Na averze medaily je v strede na erbe mesta znázornená minca – kvarting, dole vľavo sign. autora AB. Okolo je opis SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ POBOČKA BRATISLAVA. Na reverze medaily je v poli nápis v štyroch riadkoch pod sebou MÍLNIKY/ORGANIZOVANEJ/NUMIZMATIKY/V BRATISLAVE. Pod nápisom je vyobrazenie mince Breslava civitas, minca kráľa Belu III., ktorá nesie erb s dvojramenným krížom, a minca Štefana I. Hore na obvod medaily sú letopisy 1919 . 1934 . 1954 . 2004.

Špecializácia slovenských výplatných známok (13)

Miroslav Gerec

Známka č. 213 Rožňava 20 Sk

Výplatnú známku „Rožňava“ vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky 26. júla 2000. Na známke je vyobrazená renesančná strážna veža a mestský erb. Kombináciou rotačnej ocelotlača a jednofarebnej hĺbkotlača ju vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a. s., Praha. Tlačová forma známky obsahuje dva priehradkové listy (PL) po 100 známkových poliach (ZP). Rovnaká tlačiareň vytlačila aj obálku prvého dňa vydania technickou ocelotlačou z plochých dosiek. Autorom návrhov a rytín emisie je Arnold Feke. Vydanie známky bolo oznámené v Poštovom vestníku Slovenskej pošty [1] a vo Vestníku MDPT SR [2].

Výplatná známka „Rožňava“ bola doteraz tlačeneá v piatich časových obdobiach, spolu evidujeme 8 dátumov tlače. Tretia dotlač bola realizovaná v jednom dni s inou známkou:

- v prvej časti dňa 14. 4. 2003 bola tlačeneá česká výplatná známka „Krása kvetov - Sirôtka“ 6,40 Kč (č. 330).

Vo všetkých dňoch po použití španielsky papier a na ozúbkovanie perforačné zostavy s malými priemer-

číslel) pre žltú farbu na hornom okraji vľavo. Krátka tenká vodorovná modrá čiarka nad ZP 1/1, 1/10, vpravo hore od ZP 1/10 a pod ZP 1/92, 1/96 a 1/100.

DCH ZP 1/2 Krátka vodorovná modrá čiarka v konárach pod názvom „ROŽŇAVA“.

DCH ZP 1/39 Biely výbežok v žltej farbe nad ľavým horným rohom mestského znaku.

DCH ZP 1/43 Krátka vodorovná modrá čiarka nad

Ukážky nepresnej moletáže ľavého súťažového krížika na ZP 1/99 a 2/92.

mi otvorov. Ďalšie dotlače výplatnej známky „Rožňava“ sú v najbližšej dobe veľmi nepravdepodobné vzhľadom na vysoký, 10-miliónový náklad príležitostnej známky „Europa - Prázdniny“ vydané v roku 2004.

Známka má niekoľko nevýrazných doskových chýb a viacero doskových odchýlok - stôp nepresnej moletáže pri ľavom súťažovom krížiku.

Doskové odchýlky a chyby na PL 1 (s lichobežníkovými autotronovými značkami na pravom okraji)

Okraje: Farebná testovacia stupnica (štvorce bez

horným rámečkom známky pri hrote veže.

DCH ZP 1/45 Tenká krátka vodorovná modrá čiarka v pravom hornom rohu známky (v perforácii).

DCH ZP 1/69 Krátka šikmá modrá čiarka vľavo dole od mestského znaku.

DCH ZP 1/78 Krátka tenká vodorovná modrá čiarka v stene veže tesne nad strechou.

DO ZP 1/33x, 35, 37, 75, 78x, 81, 87, 99x Troj- alebo viacnásobný ľavý súťažový krížik (stopy nepresnej moletáže, výraznejšie sú označené „x“).

Prioritný doporučený list s R-nálepkou bez vytlačенých údajov. Podacie údaje boli vyplnené ručne a pečiatkou (Rákoš, 19.10.2000).

Doporučený list do Českej republiky s nalepenou colnou deklaráciou obsahu (Galanta 1, 15.5.2001).

List 1. triedy so službou „Doporučene – špeciál“ (Dihé pole, 7.2.2002).

Nesprávne smerovaný doporučený list s dvoma (!) kódmi automatickej triediacej linky (Bidovce, 5.2.2004). PSČ Kežmarku 060 01 bolo prečítané ako PSČ Humenného 066 01.

Doskové odchýlky a chyby na PL 2

Okraje: Krátka tenká vodorovná modrá čiarka pod ZP 2/97.

DCH ZP 2/61 Modrý bod na dolnom okraji pod vežou.
DO ZP 2/3x, 14, 24, 22, 32, 38x, 39, 79, 92x, 95x,

97x, 98x, 100 Troj- alebo viacnásobný ľavý súťažový krížik (stopy nepresnej moletáže, výraznejšie sú označené „x“).

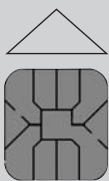
Výrobné chyby nie sú známe.

Číslo dotlače	Stroj	Poloha dátumu tlače a čísla listu (pod ZP...)	Dátum tlače	Deň v týždni	Papier	Priemer perf. otvorov	Poznámka čísel listov	Interval
ZT	W2	92 94-95	03.07.2000	Po	fls	MO		68767-80184
ZT	W2	92 94-95	04.07.2000	Ut	fls	MO		82574-87758
1	W2	92 94-95	06.04.2001	Pi	fls	MO		51673-64447
2	W3	95-96 97-99	03.06.2002	Po	fls	MO		69603-69604
2	W3	95-96 97-99	04.06.2002	Ut	fls	MO		81212-85006
3	W3	94-95 97-98	14.04.2003	Po	fls	MO	2.časť dňa	69356-81331
4	W2	94-95 97-98	23.04.2003	St	fls	MO		93387
5	W3	94-95 97-98	06.01.2004	Ut	fls	MO		74959

Literatúra:

- [1] Vydanie bežnej výplatnej poštovej známky „Rožňava“, Poštový vestník Slovenskej pošty, ročník 2000, časťka 15, opatrenie 176
- [2] Vydanie bežnej výplatnej poštovej známky „Rožňava“, Spravodajca MDPT SR, ročník 2000, číslo 4, strana 29
- [3] Oznámenie o vydaní známky: Zberateľ 2000/7-8/2, Nitrafala

- [4] Miroslav Gerec: „Výplatná známka Rožňava, 20 Sk“, Zberateľ 2000/12/9
- [5] mg: „Dotlače výplatných známok v prvom polroku 2001“, ZB 2001/8/9
- [6] mg: „Dotlače známok v I. polroku 2002“, ZB 2003/3/11

MAĽÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/82/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marian Jobek

Majstrovstvá Európy vo futbale – II. časť

V predchádzajúcom MOT 81 som načrtnol tematiku Majstrovstiev Európy vo futbale a začiatky jej zobrazovania na TK. Dnes by som chcel v tejto téme pokračovať a nadviazať na čiastočne spomenuté Majstrovstvá Európy vo futbale, ktoré sa uskutočnili v Anglicku od

08.06.1996 do 30.06.1996 (zámerne nehovorím o Veľkej Británii, pretože jej ďalšie územné časti – Škótsko, Wales a Severné Írsko, sú podobne ako Anglicko, samostatnými členmi FIFA a UEFA, z čoho vyplýva, že nikdy oficiálne neexistovalo, ani dodnes neexistuje reprezentatívne mužstvo Veľkej Británie vo futbale).

Anglicko ako krajina, ktorá dala svetu tento najpopulárnejší šport na svete, mala možnosť vôbec po prvýkrát zorganizovať záverečný turnaj - EURO' 96 vo futbale. Keďže je všeobecne známy fakt vzťahu Angličanov k futbalu, niet divu, že na domácej pôde – na trávníku

pre nich posvätného štadióna Wembley, neočakávali nič iné, len účasť vo finále, víťazstvo v ňom a titul európskeho majstra. Ich túžba bola o to väčšia, že v celej dovtedajšej histórii európskych šampionátov (najprv v Pohári európskych národov v rokoch 1960 a 1964 a od roku 1968 na Majstrovstvách Európy vo futbale), Angličania veľa vody nenamútili. Len v roku 1968 v Taliansku sa im podarilo v zápase o 3. miesto získať jedenkrát bronz po víťazstve 2:0 nad mužstvom býv. ZSSR.

Nakoniec však zápasy záverečného turnaja v skupine A (Londýn, Birmingham), B (Newcastle, Leeds), C (Manchester, Liverpool) a v skupine D (Sheffield, Nottingham), dopadli inak, ako si „domáci“ predstavovali. Ich reprezentatívne mužstvo (obrázok hore) sa muselo už v semifinále, ktoré skončilo 1:1, skloniť po predĺžení (na pokutové kopy 6:5) pred svojim večným rivalom Nemeckom, ktoré týmto postúpilo do finále.

Keďže zápas o 3. miesto sa už nehral, anglické mužstvo „nabité“ svetovými hviezdami – Alan SHEARER (mimočodom hrajúci v anglickej lige dodnes, Paul GASGOIGNE, alebo tiež Teddy SHERINGHAM, tak ako mnohokrát predtým, vyšlo naprázdno.

Oveľa lepšie skončilo prekvapenie tohto turnaja Česká republika – víťaz V. kvalifikačnej skupiny a neskorší pokoriteľ mužstva Francúzska (inak v poradí druhý postupujúci za Rumunskom z I. kvalifikačnej skupiny, v ktorej Slovensko ako jej účastník po prvýkrát po rozdelení ČSFR skončilo bohužiaľ až na tretom, nepo-

stupovom mieste) v zápase o postup do finále, ktorý skončil 0:0 a po predĺžení 6:5 na pokutové kopy.

Samotné finále medzi Nemeckom a Českou republikou, ktoré sa uskutočnilo 30. júna 1996 a ktoré nakoniec skončilo až po predĺžení 2:1 v prospech Nemcov, však dokumentuje jeden zaujímavý fakt. O tom, že Nemci a Česi mali na záverečnom turnaji EURO' 96 skutočne najsilnejšiu skupinu (skupinu C), svedčí aj skutočnosť, že obaja finalisti museli v turnaji v zápasoch v skupinách najprv pokoriť mužstvo Ruska (obrázok) a mužstvo Talianska (obrázok na 2. strane obálky),

a vo vzájomnom zápase v skupine Nemecko porazilo Českú republiku 2:0. Poradie v skupine po skončení zápasov bolo 1. Nemecko a 2. Česká republika, t. j. bolo rovnaké ako skončil celý turnaj EURO' 96. Samotného turnaja vrátane kvalifikácie sa zúčastnilo spolu 47 európskych reprezentačných družstiev, bolo odohraných 262 zápasov a strelených 742 gólov, t. j. v priemere 2,83 gólu na zápas.

spracoval: mjobek

Nové české slovacikum

Český Telecom, ktorý vydáva o. i. aj predplatené TK X-plus (tzv. „remote karty“), vydal v poslednom období 2 predplatené karty s PIN kódom na lacnejšie volania do zahraničia. Jednou z nich je TK v modrej farbe určená na volania do Vietnamu v hodnote 500 Kč. Druhou z nich je obdobná karta v ružovej farbe, ktorá je určená na volania do Ukrajiny, Ruska, Kazachstanu, Srbska a Čiernej Hory, Bulharska a **Slovenska** (pravdu povediac, je to zvláštna skupina...). Na druhej karte je v spodnej časti vyobrazená časť ľavého horného rohu prvej karty. Karta má rovnako nominálnu hodnotu 500 Kč ako prvá. Na prvej karte je pohľad na mapu Európy, Afriky a Ázie, na druhej karte je zobrazená mapa Európy a severnej Afriky

mjobek

Pozvánka na výstavu

Vlastivedné múzeum v Trebišove

Vás pozýva na výstavu

POCTA UMELCOM

Náš spolupracovník L. Vskokay poriada už 5. samostatnú výstavu filakoláží, tentokrát ako Poctu 40 umelcom, ktorí vystavovali v galérii trebišovského múzea. **Výstava trvá od 2. februára do 13. marca 2005**

Darcovstvo krvi

V popredí zdravotníctva všetkých kultúrnych nárov je organizovanie darcovstva krvi a tiež ľudských orgánov. Na propagáciu tejto významnej a humánnej činnosti vyšli poštové známky už mnohých krajínach. Najnovšie tak spravilo Francúzsko. V júni 2004 vydalo graficky dosť komplikovanú kresbu zameranú na túto akciu. Kresba vo všeobecnosti nebola prijatá s nadšením, avšak komisia, ktorá návrh schválila tvrdí, že u darcov krvi a iných orgánov vzbudila veľkú pozornosť. Obrázok kresby v ružovej a žltej farbe je zasadený do modrého pozadia. Nominálna hodnota známky je 0,50 Euro. **Zc**

Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

Keď významný tvorca ocelorytiny Rudolf Cigánik predstavil v minulom roku oceloryt vo formáte najväčšej známky sveta, tak v tejto ponáške na poštovú známku prezentoval nielen svoj kladný vzťah k poštovej známke a tiež záujem o známkovú rytinu, ale vyjadril najmä vzťah k ocelorytine, k tejto klasickej grafickej technike, ktorú vníma nielen ako brilantnú umeleckú reprodukčnú techniku, ale i ako významný výrazový prostriedok súčasného umenia.

Čo viedlo tohto vynikajúceho rytača na cestu, ktorá naznačuje možné odpútanie známkového grafiky od poštového poslanie? Skutočnosť, že v minulom roku mu nevyšla ani jedna známka? Má známka, podobne ako napr. exlibris, pôsobiť ako umelecké dielo nezávisle na svojej pôvodnej funkcii? Pre filatelistu je to možno čosi ako katastrofický scenár, ale vôľa výtvarníka vytvárať poštovú známku na vysokej výtvarnej úrovni v podobe ocelorytiny, môže mať i takúto podobu. Na druhej strane z ateliéru autora prenikajú informácie o tvorbe poštových známok pre Českú republiku i Francúzsko. Majstrovstvo autora môžeme obdivovať i na novoročenke GR Slovenskej pošty, a. s., pre tento rok.

RUDOLF CIGÁNIK

akademický maliar, grafik, rytec,
významný tvorca známkového grafiky

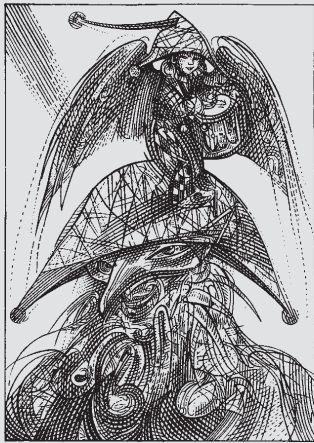
Narodil sa v roku 1961 v Handlovej. V rokoch 1976 - 1980 študoval na Strednej umeleckopriemyselnej škole v Kremnici odbor plošné a plastické spracovanie kovov. V rokoch 1984-1990 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave na oddelení knižnej tvorby u prof. Albína Brunovského. Jeho absolventská práca získala celoštátne ocenenie Za významný prínos v oblasti farebného drevozrezu. Venuje sa voľnej grafike i ilustračnej tvorbe, za ilustrácie k publikácii Jaskyňa pod modrým vrchom získal cenu v súťaži o Najkrajšiu knihu roka 1995. V poslednom období sa venuje najmä známkovému grafike a tvorbe ocelorytiny. Pôsobí ako pedagóg na Základnej umeleckej škole v Handlovej. Žije a tvorí v Handlovej.

Rudolf Cigánik vstúpil ako 3. v poradí medzi slovenských tvorcov známkového ocelorytiny. Ide, samozrejme, len o chronologické poradie. Bolo to v roku 1993, keď debutoval v oblasti známkového tvorby vytvorením rytiny emisie Bienále ilustrácií Bratislava. V krátkom časovom slede nasledovali ďalšie emisie - Dravé vtáky, Dostihy v Mojmírovciach a aj mimoriadne náročná 4-farebná ocelorytina pre tlač z plochých dosiek. V roku 1995 to boli hneď 2 emisie - rytecký prepis diela M. Galandu Dve ženy v sérii Umenie a emisia Mier a sloboda z emisného radu „Europa“. Posledne menovaná emisia bola náročná na súlad názoru výtvarníka a rytača. Autor ideového návrhu Igor Rumanský vytvoril mimoriadne dynamickú postavu alegórie slobody modelovanú sple-

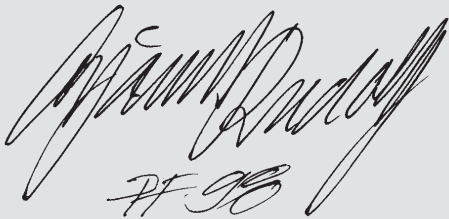
ťou zľahka nahodených línií a svetelných efektov. Náročný spôsob reprodukcie ocelorytiny z plochých dosiek vyžadujúci vytvoriť rytinu z každej farby, teda pre každú tlačovú farbu vytvoriť samostatnú ryteckú doštičku tak, aby výsledná farebná súlaď zodpovedala predlohe aj po farebnej stránke čo najvernejšie. To, že sa rytcovi Rudolfovi Cigánikovi podarilo aj v ryteckom prepise tento uvoľnený dynamický rukopis prelínajúcich sa línií verne zachovať je výsledkom tvorivých schopností rytača a tiež aj výsledkom zjednotenia názoru a výtvarného čítania vzorne dokumentujúceho predstavu o tvorivej spolupráci. Ešte výraznejšie v záujme výtvarnej gradácie kompozície pri tvorbe rytiny na FDC išiel až na hranicu reprodukčnej únosnosti tlačovej techniky. Dynamika kompozície i rytiny charakterizuje i emisie vytvorené v neskorších rokoch, napríklad na známke Majstrovstvá sveta v plávaní Barcelona 2003. Nezvyčajne temperamentný rytecký prejav charakterizuje výrazový Beethovenov portrét, ktorý vznikol v spolupráci s autorom K. Felixom.

Už v čase štúdií na VŠU u prof. Brunovského prejavoval Cigánik záujem o známkovú tvorbu a ocelorytinu. Vzťah k ryteckým technikám a najmä k ocelorytu mu bol blízky už od čias stredoškolských štúdií v kremnickej škole a dokonale zvládnutie klasických grafických techník je charakteristické pre celú tzv. Brunovskú školu. Len v týchto súvislostiach možno pochopiť rýchly Cigá-

R. CIGÁNIK 97

nikov vzostup v oblasti známkovej grafiky a rytiny. Mnohým pozorovateľom sa mohol javiť tento nástup prekvapujúco rýchly a početne frekventovaný, najmä keď ide o prejav výtvarne i technicky vyzretý. Ako aktívny výtvarník vie spojiť požiadavky ryteckej techniky s náročnosťou na jej výtvarný prejav. Cigánikovej ryteckej tvorbe nechýba ani výrazová výtvarná vyzretosť. Rytinu posúva z polohy statických, neosobných chladných realizácií do polohy dynamickej a expresívne čítenej tvorby. Napriek náročnému fundamentu ocelorytíny, Cigánikove oceloryty sa navonok prejavujú ľahkosťou, uvoľnenosťou, spleťou línií, v ktorých sa zvolna črtá tvar. V kontraste k pokojnému, disciplinovanému rukopisu klasickej alebo klasicizujúcej rytiny v Cigánikovej tvorbe prevládajú prvky dynamicke, nespútané zväzujúcou disciplínou pravidelných šrafův. V protiklade k týmto Cigánikovým rytinám, charakterizovaným nezameniteľným autorovým rukopisom, vykazujú jeho rytecké transkripcie známych umeleckých diel na známku veľkú mieru disciplinovanosti v štruktúre a farebnú vernosť predlohe. Tieto hodnoty Cigánikovej ryteckej tvorby získali ocenenie v ankete o najkrajšiu známku, pripomínam emisiu Bojnický oltár z produkcie roka 1997. Znáмка Bojnický oltár je z kolekcie, ktorá bola ocenená značkou Slovač

Gold. Súčasťou ocenej kolekcie sú i ďalšie autorove rytecké transkripcie diel Mikuláša Galandu Dve ženy, Ludovíta Fullu Rybári, Dominika Skuteckého Štúdia stojaceho vykúvača. Radí sa k nim rytina stredovekej nástennej maľby z kostola v Kocelovciach a brilantný rytecký prepis olejomalby svetoznámeho francúzskeho majstra Simona Voueta Sv. Katarína ako aj prepis maľby Kolomana Sokola.

Cigánik sa v známkovej tvorbe prejavuje nielen ako rytec, ale aj ako autor vlastných návrhov na známku. Prvá autorsky vytvorená známka je portrét J. C. Hronský, nasledujú emisie Ludové zvyky - zbieranie rosy, Úspechy slovenských športovcov na OH v Atlante, portrétna známka Š. Moyses a emisia na pamiatku vzbury v Kragujevci, výplatná známka Kremnica, ako i nekonvenčné riešenie emisie k 50. výročiu Pofisu a k výstave Nitrafila 2002. Nezabudnuteľná je čínsko-slovenská emisia Terasy v Handan a Bojnický zámok. Tu autor vytvoril presvedčivú kreáciu pomyselne na známke spájajúcu tieto dve architektonické pamiatky v skutočnosti vzdialené tisícky kilometrov. Obrazne spojil dva svety, dve kultúry v jeden harmonický celok. (Mimochodom, túto emisiu v Číne pripomína i architektonický pomník - na kamennom bloku umiestnené medené reliéfy nadrozmerne zväčšených známok. Je to pravdepodobne v svete ojedinelý prípad pomníku známky.)

Návrhy vykazujú tvorivosť, objavnosť v hľadaní netypických známkových riešení i snahu o príklon k sugestívnejšiemu prejavu v tvorbe známky ako odraz výrazových prostriedkov autorovej voľnej tvorby.

Pri komplexnejšom pohľade na ryteckú tvorbu R. Cigánika možno konštatovať, že aj v ryteckej tvorbe slovenských autorov sa začínajú vo väčšej miere uplatňovať individuálne výrazové prostriedky. Cigánikova známková rytina sa odkláňa od dedičstva českej klasicizujúcej rytiny. Protiklasická dynamická expresívne čítaná rytina, integrálna súčasť moderného umenia, protipól

súčasných výtvarných smerovaní konceptuálneho charakteru, dokonalé zvládnutie technicko-remeselného spracovania - to sú základné charakteristiky Cigánikovej ryteckej tvorby. Rudolf Cigánik, významný predstaviteľ Brunovského školy v oblasti ryteckých grafických techník, predstavuje svojou ryteckou tvorbou moderný sú

Kresba na FDC emisie Dravé vtáky.

časný výtvarný prejav. Oceloryt Ruda Cigánika zaujíma dominantné postavenie v súčasnej ryteckej tvorbe, predstavuje špičkové výkony v rytine.

Rudolf Cigánik je nositeľom ocenenia Cena ministra, Pocta ministra, ktoré získal za známkovú tvorbu, úspešne sa umiestnili jeho známky v niekoľkých ročníkoch

ankety o Najkrajšiu známku roka. V medzinárodnej súťaži japonského Ministerstva pôšt a telekomunikácií získal 3. cenu v súťaži na poštovú známku Greeting to you. Pričinil sa aj o získanie ocenenia Slovak Gold známok emisného radu Umenie. Pre slovenskú známkovú tvorbu získal spolu s prof. Dušanom Kállayom ako tvorca rytiny emisie Dejiny poštového práva najvyššie medzinárodné ocenenie - Grand Prix de l'Exposition WIPA Viedeň - 1. miesto medzi najkrajšími známkami sveta z produkcie roku 2000.

Antónia Paulinyová

Poštová sporiteľňa – národný podnik

Poštové služby, ktoré slúžia pre vnútornú potrebu pošty, nie sú verejnosti prístupné, a preto sa zberatelia s dokladmi o ich činnosti stretávajú len v obmedzenom rozsahu. Príkladmi sú Poštová sporiteľňa Praha alebo Bratislava, Hospodárska ústredňa pôšt (HÚP) alebo bývalá Technická ústredňa spojov (TÚS). Prijaté listové, prípadne balíkové zásielky, majú služobný charakter a podliehajú režimu archivácie a skartácie. Služobne používajú osobitné podacie nálepky (R-nálepky) na označenie doporučených zásielok, na cenné listy (V-nálepky) a na balíkové zásielky. Ako príklad osobitných podacích nálepiek pre služobnú potrebu spomeniem R-nálepky s legendou Úřad \ vlakových pôšt Praha, ktoré používal poštový úrad Praha 022 v služobnom styku ako nadriadený orgán pražských vlakových pôšt v druhej polovici 40. rokov 20. storočia.

Ďalším príkladom sú zásielky Poštovej sporiteľne v Prahe, ktorá používala doporučené nálepky s legendou Poštovní spořitelna \ v Praze (obr.). V tomto prípade ma zaujal odtlačok dennej pečiatky s legendou POŠTOVNÍ SPOŘITELNA NÁRODNÍ PODNIK \ * V PRAZE * \ f \ - 2.12.49. Áno, správne čítate „národný podnik“. Zdá sa, že pražské februárové udalosti (1948) pomohli vzniku kuriozity. Ďalšia zaujímavosť odtlačku pečiatky je, že jej dátumový mechanizmus bol neštandardne nastavený bez hodinového údajja a výhradne (!) arabskými číslicami. Na prvý pohľad nezaujímavá zásielka sa zachovala vďaka náhode. Odoslaná bola súkromnou osobou (J. N., Praha-Nusle, Jaromírová 34), ktorá pracovala v Poštovej sporiteľni v Prahe. Adresátom zásielky bol Miestny národný výbor Osice, pošta Dobřenice, a preto obálka nebola

skartovaná, ale uložená v archíve. Zakliata princezná odhalila tajomstvo.

J. Tekel

Poštový úrad na Trati mládeže

Jozef Jankovič

Trat mládeže, to je 20,2 km dlhá železničná trat Hronská Dúbrava – Banská Štiavnica. S jej výstavbou sa začalo ešte v roku 1943, avšak do roku 1947 boli na všetkých rozpracovaných úsekoch, ktoré predstavovali necelú polovicu trate, realizované práce len na necelých 40 %. Z iniciatívy mládežníckych organizácií bolo rozhodnuté, že práce na nezačatých úsekoch prevzmu mládežnícke brigády, ktoré pomôžu dohnať aj zaostávanie na ostatných úsekoch tak, aby stavba bola dokončená už v roku 1949 namiesto plánovaného r. 1952. Práce na mládežníckej časti sa začali 5. 4. 1948. V tom roku na stavbe pracovalo vyše 17 tisíc brigádnikov, v roku 1949 takmer 30 tisíc. Na stavbe pracovalo aj vyše 1 600 zahraničných mládežníkov z Albánska, Bulharska, Francúzska, Poľska, Rakúska a Nórska. Mládežnícke brigády za 18 mesiacov vybudovali 11 km trate a prispeli k výstavbe ďalších 9,5 km v náročnom teréne (dva mosty, tri viadukty,

ka 29 pracovísk po celej stavbe. Službu v nej vykonávali brigádnici. V každom tábore bola aj poštová schránka. Mesačne prišlo na Trat mládeže okolo 20 000 listov.

Tolko z publikovaných informácií o Trati mládeže, ktoré sú zaujímavé aj dnes. Dnes si však túto obrovskú akciu mládežníkov môžeme pripomenúť aj na celistvostiach, ktoré sa dostali našich zbierok, a pritom konštatovať, že toto dielo je využívané dodnes.

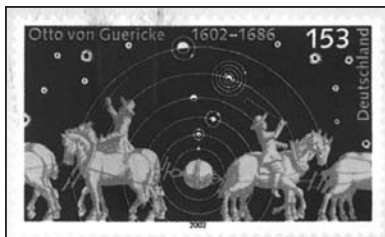

tunel dlhý 1,5 km), keď odpracovali vyše 8 mil. hodín. Prevádzka na železničnej trati Hronská Dúbrava - Banská Štiavnica bola slávnostne otvorená 29.10.1949.

Poštový úrad na Trati mládeže bol dôkazom, že táto stavba bola nielen vyhňou pre mladých ľudí (ako je uvedené aj v odtlačku strojovej pečiatky pošty Bratislava 1), ale aj akousi ich vlastnou republikou. Navyiac táto pošta mala obdivuhodné výsledky, pričom ju tvorili dvaja zamestnanci, prednosť a ďalšia pracovná sila. Pošta v roku 1949 vypravila 1 500 a prijala a dodala takmer 6600 doporučených listov; vypravila 1 100 a prijala 31 200 balíkov. K tomu treba pripočítat vyše 5 900 uskutočnených telefónnych hovorov. Od januára do októbra 1949 bolo podaných 680 a prijatých 3 400 poštových peňažných poukážok s obratom vyše 2,8 mil. Kčs. Na poštovom úrade bolo podaných aj 1 700 a prijatých 3 850 telegramov. Bola tu aj domáca telefónna ústredňa, ktorá spája-

Osem párov koní a dve prázdne polgule

Magdeburský starosta a významný fyzik Otto von Guericke (1602-1686) sa stal stredoškólakom známym už z prvých hodín fyziky, keď v učebniciach sa uvádza jeho

verejnú vystúpenie so štyrmi pármí koní na každej strane, ktoré nedokázali oddeliť dve spojené kovové polgule s vypumpovaným vzduchom. Tým dokázal silu podtlaku. Zobrazením tohto pokusu podľa medieriny z r. 1672 na príležitostnej známke 1,53 Euro si Nemecko pripomenulo 400. výročie vedcovho narodenia. Známkou navrhol prof. Chr. Gassner a vytlačená bola viacfarebným ofsetom. Zc

K problematike luminiscenčných vlastností papiera čs. známok

R. Klíma

Špecializovaná príručka POFIS Československo 1945 – 1992, vydanie 2005, okrem množstva údajov užitočných zberateľom generálnym aj špecializovaným, si pochopiteľne všímajú aj papier čs. známok. Výrazné odlišnosti vlastností papiera boli zaznamenané už v roku 1966, keď celý náklad známok k športovým udalostiam (Poř. 1502 a 1503 - Majstrovstvá sveta vo volejbale) bol vytlačенý na papieri s opticky zjasňujúcimi prísadami. Rovnaké vlastnosti papiera má aj známka Poř. 1579 v tom roku vydaná ku dňu čs. známky. V rovnakom období boli na tento papier dotlačené tri hodnoty výplatných známok z emisie Hrdy a zámky (20h, 30h a 60h), vydané v roku 1960 na papieri bez prísad (bp) a pravdepodobne aj štyri hodnoty výplatných známok Čs. mestá (30h, 60h, 1,60Kčs, 3Kčs) vydané v rokoch 1965 a 1966, a tiež nedávny objav, príležitostná známka k výročiu Svetovej odborovej federácie (Poř. 1457), tiež všetky pôvodne vydané na papieri bp. Tieto odchýlky sú zberateľsky vyhľadávané a ich zaradenie do špecializovaných zbierok má svoje opodstatnenie, pretože ide o výrazné zmeny vo vlastnostiach papiera.

Pozornosť však chcem venovať problematike špecializovaného zbierania známok z hľadiska luminiscenčných vlastností ich papiera a oceňovaniu odchýlok týchto vlastností. Je všeobecne známe, že papier s luminiscenčnými vlastnosťami sa v rokoch 1978 – 1979 začal zámerne používať na výrobu poštových známok z dôvodu zavádzania automatického spracúvania zásielok. Je pochopiteľné, že táto skutočnosť sa stala stredobodom pozornosti zberateľov, pretože sa vyskytli známky, ktorých papier v časti nákladu mal iné vlastnosti (s prísadou opticky zjasňujúcich prísad alebo bol bez prísad), a to aj napriek tomu, že v tom čase neboli na trhu zberateľom bežne dostupné pomôcky, ktorými by sa tieto vlastnosti dali spoľahlivo identifikovať.

Na zabezpečenie luminiscenčných vlastností papiera sa v prvom štádiu používala prísada s pomenovaním Cartax PTT a v katalógoch sa pre tento papier zaužívalo označenie fl. Neskôr sa začala používať prísada Cartax DP. Vzhľadom na to, že tieto prísady v ultrafialovom svetle nežiaria rovnako, možno ich vzájomne rozlíšiť, pričom sa zaužívalo označenie fl 1 pre Cartax PTT a fl 2 pre Cartax DP. Dôležité v tomto vývoji však bolo zistenie, že papier s prísadou Cartax PTT **nevykazuje dlhodobé stabilné luminiscenčné vlastnosti**, preto prísada do papierovej hmoty musela byť nahradená kvalitnejšou surovinou.

Skutočnosť, že papier s prísadou Cartax PTT nemá stále vlastnosti sa presvedčili a stále presvedčujú aj

samotní zberatelia, keď zistili, že luminiscenčná prísada papiera reaguje nielen s priesvitnou fóliou v zásobníkoch, ktoré boli v tom čase bežne na našom trhu, ale vlastnosti papiera sa menia aj pri vzájomnom dotyku známok, a tiež pôsobením denného svetla. Tým sa stalo, že takto uložené známky v mieste styku s fóliou v zásobníku, ale aj vzájomným dotykom stratili svoje pôvodné luminiscenčné vlastnosti. Pod UV lampou je potom viditeľná nehomogenita týchto vlastností. Pri podrobnejšom skúmaní blokov viacerých známok, ktoré boli „nehodne

Výplatná známka z emisie Poštové emblemy (1974). Dotlač od r. 1978 na papieri fl 1 je so značkou TUS.

skladované“ možno na základe pohľadu v svetle UV lampy konštatovať, že luminiscenčná prísada Cartax PTT sa nedostatočne premiešala s papierovou hmotou, pričom ostala na jej povrchu, a preto reagovala a reaguje s okolím.

Z uvádzaných dôvodov preto zastávam názor, a vývoj to plne potvrdzuje, že zo zberateľského hľadiska sa stáva neúnosným porovnávaním rozlišovať luminiscenčné vlastnosti papiera v prípade, ak jeden z nich je výsledkom technologického postupu, ktorý nezaručuje jeho stabilné vlastnosti! Mám na mysli papier označovaný ako fl 1. Nemožno totiž vylúčiť, že časom sa luminiscenčné vlastnosti papiera s touto prísadou budú aj prirodzeným spôsobom zmenšovať a nakoniec môžu vykazovať vlastnosti ako známky bez prísady. Katalóg v tejto súvislosti v poznámke k údajom o známke č.

2303 (BESIP) uvádza, že „fl 1 máva často špatným skladovaním poškodenou fluorescenci - cena nižší až o 80%“. Považujem to istým spôsobom za alibizmus a prenesenie celej zodpovednosti na zberateľov. Akoby katalóg hovoril: „Zberatelia, známky ste mali zle uložené, tak ste prišli o investíciu“. Skôr by sa žiadalo v katalógu zberateľom vysvetliť okolnosti týkajúce sa použitia papiera s prísadou PTT a stálosti jeho vlastností. Veď zistené skutočnosti naozaj nikto nemohol predpovedať.

Preto, pokiaľ sa vyskytujú rovnaké známky aj na papieri fl 1 (f1), aj na papieri fl 2 (f2), nie je dôvodné, aby **výrazne** vyššiu cenu mala známka s luminiscenčnou prísadou fl 1, pretože ani označenie znalcom nezabezpečí stálosť vlastností papiera. Ide napr. o známky Prof. č. 2521 MS vo futbale 1982 (f1 1200; f2 0,50), č. 2530 Železničná únia (f1 100; f2 6), č. 2563 Sochárstvo (f1 400; f2 0,50), č. 2614 ND v Prahe (f1 900; f2 0,50), č. 2627 Výročie federácie (f1 400; f2 0,50), č. 2678 A. Zápotocký (f1 500; f2 0,50).

Iná situácia je však s odchýlkami luminiscenčných vlastností papiera s prísadou Cartax DP (fl 2), ktorého vlastnosti zo zberateľského hľadiska možno považovať za stále. Tieto vzniknuté odchýlky sú výsledkom technologického postupu, keď do papierovej hmoty bola **nezámerne** aplikovaná **opticky zjasňujúca** prísada (OZP) a zároveň aj **zámerne** prísada **Cartax DP**. Ide teda o použitie dvoch rôznych prísad s luminiscenčnými vlastnosťami, pričom papier pod UV lampou (podľa výšky koncentrácie OZP) žiari bielo alebo žltobielo s modrým nádychom. Pri väčšej koncentrácii OZP možno aj voľným okom pozorovať výraznejšiu bielosť papiera. Tieto vlastnosti papiera sa zistili na niektorých

Výplatná známka z emisie Mestá (1966). Dotlač od r. 1979 na papieri fl 1 je so značkou TUS a nápisom.

známkach (v časti nákladu) tlačených v období rokov 1986 až 1992 na papieri fl 2. Napr. MS v cyklokrose 6 Kčs (Pof. 2778), Rady a vyznamenania 50h (Pof. 2780), Motýle 1 Kčs (Pof. 2785), Znaky miest-Bytča 50h (Pof. 2934), Čs. západný odboj 6 Kčs (Pof. 3011) a ďalšie. Výhodou je, že tieto známky sú stále dostupné a nájdenie odlišných vlastností luminiscencie ich papiera, spôsobených prísadou opticky zjasňujúcich prostriedkov, môže byť pekným spretrením špecializovanej zbierky.

Kto to vie, odpovie ...

Do redakcie poslal zaujímavý príspevok pán dr. Svätopluk Šablátúra, známy zväzový znalec, ktorý sa vo svojej praxi stretol aj s vyobrazenými návrhmi známok a v tejto súvislosti hľadá odpoveď na otázku: má niekto nejaké bližšie informácie o týchto návrhoch známok?

V minulom roku som dostal na odskúšanie päť návrhov na známky. Je na nich portrét Georgia M. Malenkova, ktorý nastúpil do najvyšších funkcií v býv. Sovietskom zväze po smrti J.V. Stalina v marci 1953. Ako vidno z vyobrazenia, dve známky majú v hornej časti nápis ČESKOSLOVENSKO, dolu nominálnu hodnotu 60h a text MĚSÍC ČSL.-SOV. PŘÁTELSTVÍ 1954, ďalšia má hore nápis ПОЧТА СССР, dolu nominálnu hodnotu 60 коп. Ďalšie dva návrhy nemajú žiadne nápisy, pričom návrh vľavo svojimi rozmermi a prevedením nápadne pripomína známky s portrétom K. Gottwalda, vydané v roku 1948. Pod „známkami“

je rukou písaný text “Návrhy s. Černíka z III./54”. Návrhy sú zhotovené rytinou a vytlačené sú v hnejdej farbe.

Je to skutočne zaujímavý objav po vyše päťdesiatich rokoch a zrejme zaujme najmä zberateľov ČSR po roku 1945. Na otázky, či návrhy neboli nakoniec realizované z dôvodu viacerých zmien na najvyšších sovietskych postoch v období rokov 1953-1955 (nástup N.S. Chruščova, odstúpenie G.M. Malenkova vo februári 1955) alebo z iných dôvodov, sa asi bude dnes ťažko hľadať tá správna odpoveď.

Sv. Šablátúra

Nemecká poľná pošta na Podkarpatskej Rusi (1915)

Ruská armáda na jeseň 1914 prinútila rakúsko-uhorskú armádu k rozsiahlemu ústupu vo východnej Haliči, ktorá ustúpila v polovici septembra 1914 na riekú San a ďalej až na riekú Dunajec. Ruské jazdecké oddiely (kozáci) ovládli prístupové cesty ku karpatským priemyskom Zborov a Dukla na východe Slovenska. Cesta do Karpatskej kotliny, do Uhorska, sa zdala byť otvorená, ale vyčerpané ruské jednotky neprenikli hlboko na územie Uhorska. Ruská armáda obkľučila významnú pevnosť Przemysl. Prvé obkľúčenie (18. - 30. september 1914) sa podarilo rakúsko-uhorskej armáde prelomiť, ale druhé obkľúčenie pevnosti (od 7. novembra 1914) skončilo 22. marca 1915 jej kapituláciou. Urputné boje o karpatské priesmyky prebiehali celú zimu 1914/1915. Vojenská situácia na haličskom fronte bola v marci 1915, po páde pevnosti Przemysl, veľmi zložitá. Ruské vojská ovládali karpatské hrebene, ale nepodarilo sa im preniknúť na južnú stranu Karpát. Na obranu Užockého a Vereckého priesmyku na severe Podkarpatskej Rusi boli v zime 1915 použité silné jednotky rakúsko-uhorskej a nemeckej armády. Patovú situáciu vyriešil prielom frontu pri meste Gorlice, ktorý sa podaril spojeným silám 11. nemeckej armády a 4. rakúskej armády (2. až 5. máj 1915). Vyčerpaná ruská armáda ustúpila 3. júna 1915 z pevnosti Przemysl a 22. júna 1915 ustúpila aj z Lvova (Lemberg, nem.), hlavného mesta Haliče. Hrozba prieniku ruskej armády do Karpatskej kotliny bola definitívne odvrátená.

Pred vyše desaťročím som opísal nález celstivosti odoslanej v marci 1915 z Berehova (Beregszász, mad.)

na Podkarpatskej Rusi s odtlačkom dennej pečiatky nemeckej služobne poľnej pošty. Poštové spojenie nemeckých jednotiek, ktoré bránili Karpaty z juhu,

zabezpečovali nemecké služobne. Zberateľskej verejnosti predkladám fotografiu dokladu o dočasnom pôsobení nemeckých vojakov v priestore Mukačeva (Munkács, mad.). Na celstivosti (obr.) vidíme kvalitný odtlačok dennej pečiatky nemeckej poľnej pošty s legendou K. D. Feldpostamt /deutscher Südarmer/ - 1.4.15. 9-10V. O poľnej pošte nemeckej cisárskej armády na území Podkarpatskej Rusi (Kárpátalja, mad.) na jar 1915 nie sú dostupné komplexné informácie. Mlčí aj maďarská odborná literatúra. Pretože dokladový materiál sa objavuje medzi zberateľmi vzácne, v súčasnosti chýba základňa na sledovanie teritoriálneho a časového pobytu nemeckých poľných poštových služobní (poštových stanic, poštových úradov) na Podkarpatskej Rusi.

Jozef Tekel

Literatúra:

Tekel, J.: K. D. Feldpoststation Nr. 151, Filatelie, roč. 42, č. 2, 1992, s. 71-72.
Simádi, B.: Kárpátalja postatörténete, MABÉOSZ, Budapest 1991.

Niektoré nové odtlačky výplatných strojov.

O používaní nových štočkov vo výplatných strojoch sú naši zberatelia málo informovaní. Vcelku sa spoliehajú na náhodu pri zistení nového OVS a tak o pravdivosti informácií niet ani reči. Pritom sú tieto novinky v mnohých prípadoch zaujímavé nielen zo zberateľského hľadiska pre námetárov, ale ich dôležitosť spočíva najmä pre regionálnych zberateľov v zachytení prvkov poštovej histórie daného regiónu.

Z novembrovej „žatvy“ uviďme príklady 3 štočkov: Západoslovenská energetika Bratislava používa pekný štoček s olympijskou tematikou (škoda však permanentne sa vyskytujúceho flaku v ľavej časti dennej pečiatky užívateľa). Ďalšie príklady sú z Hlohovca, ktorého Mestský úrad každý rok prekvapí niečím novým – tentoraz je

to príležitostný štoček k 130. výročiu založenia dobrovoľného hasičského zboru. Objavenie štočku Zentiva, a. s., dokumentuje premenovávanie a zmeny vlastníctva rôznych firiem a spoločností, ktorých sme svedkami denne. V tomto prípade ide o bývalú Slovokofarmu, ktorá vyrábala liečivá. (J.M.)

Zentiva, a.s.
Nítrianska 100
920 27 HLOHOVEC

130. VÝROČIE ZALOŽENIA
DOBROVOĽNÉHO
HASIČSKÉHO ZBORU
1874 - 2004
Mestský úrad, 920 01 HLOHOVEC 1

300. výročie Vianočnej bitky pri Hrnčiarovciach

Na 26. decembra, sviatok sv. Štefana, v roku 2004 pripadlo 300. výročie bitky, ktorá sa odohrala v období náboženských vojen a protihabsburského povstania na začiatku 18. storočia. Vtedy sa na poliach pri Hrnčiarovciach neďaleko Trnavy, na malej vyvýšeninke medzi potokmi Parná a Trnávka stretli kurucké vojská Františka II. Rákociho pod zástavami s heslom S Bohom za slobodu proti cisárskej armáde, ktorú viedol poľný maršál Heister.

Túto významnú historickú udalosť z dejín Hrnčiaroviec a Trnavy navrhli filatelisti TIRNAVIE pripomenúť príležitostnou poštovou pečaťou. Najskôr bol pripravený návrh príležitostnej poštovej pečiatky, vypracovanej Mgr. Jurajom Šnircom, ktorá bola ponúknutá obci Hrnčiarovce. Problémy so zainteresovanými s vysvetľovaním o používaní na pošte (26. december je každoročne 2. vianočný sviatok), ďalšou úvahou o jej prípadnom používaní v Trnave (so zmeneným domicilom), návrhom na spoločné financovanie jej zhotovenia mestom Trnava a obcou Hrnčiarovce boli na dlhé lakte. Postupne sa ukázali ďalšie komplikácie, časové aj organizačné, ktoré viedli nakoniec k tomu, že pečaťka bola prepracovaná do podoby štočka vo výplatnom stroji FRAMA trnavského Mestského úradu. Toto všetko je príklad problémov, ktoré musí podstúpiť klub filatelistov, ak chce niečo dosiahnuť, a pritom to uvádzam v skrátenej podobe bez vypočítavania návštev kancelárií, rozhovorov a vzejdných km.

Štoček zobrazuje stret povstaleckého vzbúrenca na koni s cisárskym vojakom. Nakoniec predsa s ochotou obce Hrnčiarovce, ktorá dala propagačný štočok urychlene zhotoviť, a mesta Trnavy, ktoré ju vo Vianočnom období do výplatného stroja nasadilo, sa celá „akcia“ filatelistov, ktorá mala svoj počiatok ešte v auguste, aj podarila. Pripomenutie tejto udalosti je teda aj poštovo a filatelisticky po 300 rokoch zadokumentované.

Bitku dnes na mieste padlých kurucov pripomína kamenný kríž medzi lipami na ceste pred Hrnčiarovcami, ktorý dala postaviť istá vdova Judita Lieskovská v roku 1806.

Protihabsburské povstanie však Vianočnou bitkou pri Hrnčiarovciach neskončilo. Tragický koniec mala bitka v Trnave, kde generál Heister dal pozabíjať všetkých zajatých kurucov a v Trnavskom regióne mala zakrátko táto kurucká vojna pokračovanie bitkou pri Smoleniciach 7. januára 1705 a ešte raz aj v lete, 18. augusta pri Budmericiach. Cisárske vojská už triumfovali a po 4 rokoch, v roku 1711 bolo celé povstanie potlačené.

1704 - 2004

VÝROČIE VIANOČNEJ BITKY PRI HRNČIAROVCIACH

MESTO TRNAVA, Hlavná 1, 917 71 TRNAVA

V období radosti aj šťastia počas nedávnych sviatkov Vianoc sa málokto zamýšľal v duchu nad udalosťami spred 300 rokov a nad pamiatkou tisícok obetí na oboch stranách, ktoré padli v hmlistom, zasneženom decembrovom dni roku 1704.

J. Mička

Nádherný 300-ročný zámok

Každé storočie nesie svoje typické znaky kultúry, techniky i staviteľstva aj na celom území Nemecka. Viaceré časom aj udalosťami poznačené stavebné diela sa ich obnovením dostali opäť do pôvodnej krásy. Takým je aj kniežací a kráľovský zámok v Ludwigsburgu. Po mnohých dostavbách a rozšíreniach je dnes stánkom štátneho archívu a muzeálnych priestorov keramiky, nábytku i galérie moderného umenia južného Nemecka. Na

známke 1,44 Euro je podľa farebnej fotografie z vtáčej perspektívy zobrazený celý zámokový areál, ktorý oslávila 300 rokov svojej existencie. Znáмка bola vytlačena viacfarebným ofsetom.

Zc

Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska?

Do redakcie nám prišiel príspevok **Antuna Antesa**, chorvátskeho filatelistu, zberateľa známok vydaných na území bývalého Československa, ktorý sa v týchto súvislostiach zaujíma aj o známky Slovenského štátu. Vo svojom príspevku kladie otázku, či je správne v katalógoch Pofis zaradiť známku 60 h Štefánik modrej farby ako jednu z posledných známok ČSR I a zároveň ako prvú známku Slovenského štátu.

Pán Antes žije v Umagu, v turistickom meste na Jadrane, najzápadnejšom meste Chorvátska. Píše nám však po česky, a ako uvádza je samouk a príčinou jeho záujmu o náš blízky jazyk je filatélie. Na uvedenú problematiku nazerá z rôznych pohľadov, a preto sme sa rozhodli jeho príspevok uverejniť. Môže zaujať zberateľov Československa aj Slovenského štátu a vzhľadom na známu problematiku možno iniciuje aj odozvu v podobe odborného vysvetlenia, či označenia zodpovedajúceho spôsobu katalogizovania tejto známky.

Ako zberateľ známok bývalého Československa som sa v poslednom čase začal viac zaujímať aj o známky Slovenského štátu. V tejto súvislosti mi padla do oka známka, ktorá má v katalógu Pofis číslo 1, a to je známka 60h Štefánik v modrej farbe. Rovnaké číslo má aj v slovenskom katalógu.

Nie som žiadny odborník, len filatelista, zberateľ zo záľuby. Ale pohľad „cezpoľného“ filatelistu snád nebude na škodu, veď aj v tom vidím zmysel zberateľstva. A tak som zalistoval aj v katalógu Pofis ČSR I a rovnakú známku som našiel pod číslom 0351. To ma inšpirovalo na ďalšie skúmanie. Z fyziky je známe, že jedna vec nemôže byť v rovnaký čas na dvoch rôznych miestach. To by malo platiť aj vo filatélii. Jedna známka nemôže byť zaradená do dvoch štátov, ktoré ani jednu sekundu spoločne neexistovali a ani spoločne existovať nemohli. Preto som si položil otázku: kam patrí 60 h modrý Štefánik, medzi známky ČSR alebo Slovenska?

Odpoveď som hľadal aj v súvislosti s ostatnými známkami ČSR vydanými v roku 1939. Je ich päť, pričom dve platili len na Slovensku, dve len v protektoráte a jedna na Zakarpatskej Ukrajine, ale ani jedna v celej ČSR. Ako posledné známky ČSR I boli v apríli 1939 vydané č. 352 (Portrét TGM) a L15 (30h fialová). O nich sa v katalógu píše, že „... boli vydané ako známky protektorátu ČaM, ale s prihliadnutím na názov štátu sa uvádzajú v katalógu ČSR“. Myslím, že je to úplne správne, ale v tom prípade by to malo platiť aj o známke „modrý Štefánik“, ktorá vyšla o dva týždne skôr a je na nej rovnaký názov štátu. Podľa tohto potom by to nemala byť známka Slovenska a nemala by byť ani v katalógu Slovenského štátu.

Druhý variant riešenia vznikne, ak si nebudeme všimáť názov štátu a ako kritérium bude skutočnosť, kde známka plnila svoju funkciu, kde bola platnou ceninou. V tomto

Redakcia

prípade by to bola známka Slovenska, spolu so známku č. 350 (Slovenský snem). V takomto prípade by potom museli byť z katalógu ČSR vyradené všetky známky z roku 1939 a zaradené do katalógov nových štátov.

Ale ostaníme len pri známkach Slovenska. Ak zoberieme do úvahy ešte dátum vydania, sú možné tri alternatívy.

Prvá alternatíva má tiež tri možnosti:

- a) Vytvoriť skupiny známok
- s nápisom Československo platné na Slovensku, ale bez pretlaču,

- s pretlačou nového štátu,
- s nápisom Slovensko.

V tomto prípade číslo 1 by mala mať známka 350 Slovenský snem a „modrý“ Štefánik by mal mať č. 2. Podľa mňa toto nie je príliš vhodné riešenie.

b) Vychádzať len z dátumu vydania a v tom prípade by „modrý Štefánik“ mal č. 22. To by tiež nebolo najvhodnejšie riešenie, pretože známky s pretlačou by boli rozdelené, keď 20 bolo vydaných pred Štefánikom a dve neskôr.

c) Kombinovať tieto kritériá, pričom prvá známka by ostala Slovenský snem, potom 22 známok s pretlačou a „modrý Štefánik“ by mal č. 24. Z uvádzaných možností je to najpoohodlivejšie, pričom to staršie katalógy Michel aj takto uvádzali. „Modrý Štefánik“ mal č. 23, keď známky 3,50 Kč s červenou a modrou pretlačou mali jedno číslo.

Druhá alternatíva by vznikla vyradením známky č. 350 Slovenský snem z dôvodu, že bola vydaná ešte pred vznikom Slovenského štátu a jej platnosť sa skončila skôr ako vznikol. V tom prípade by „modrý Štefánik“ ostal medzi známkami Slovenska, ale posunul by sa o jedno číslo späť, mal by č. 23. Takto to uvádza súčasný katalóg Michel.

Tretia alternatíva vychádza z údajov katalógu Pofis ČSR I. Tam sa v poznámke píše, že zahraničné katalógy „modrého Štefánika“ prevažne uvádzajú len ako prvú

Zamyslenie nad formou budúceho katalógu slovenských poštových známok

V tomto príspevku by som chcel vyjadriť niektoré myšlienky k budúceму katalógu slovenských poštových známok. Otázka znie: Načo slúži taký katalóg? Myslím si a som presvedčený, že aj väčšina filatelistov bude so mnou súhlasiť, že katalóg by mal slúžiť predovšetkým ako potrebná pomôcka filatelistovi – zberateľovi slovenských poštových známok, aby sa pri budovaní svojej zbierky mohol podľa neho riadiť a orientovať sa v množstve odborných informácií pri spracúvaní svojho filatelistického materiálu. Podľa môjho názoru katalóg slovenských poštových známok by mal po formálnej stránke spĺňať tieto kritériá: Stačí aby bol čiernobiely, tlačенý na obyčajnom papieri, ale aby bol aj po viacnásobnom používaní pevný a nerozpadával sa; aby sa v ňom mohli robiť poznámky aj obyčajnou ceruzkou, aby sa dali aj vygumovať, a najmä aby bol cenovo prístupný čo najširšiemu okruhu zberateľov. Jeho cena určí záujem, pretože mnohí zo zberateľov sú dôchodcovia. Zo skúseností viem, že mnoho filatelistov, ktorí by ho potrebovali, si ho nemôžu dovoliť pre vysokú cenu. Mnohých odradilo aj to, že po krátkom používaní je z neho „šalátové vydanie“. Filatelisti potrebujú katalóg lacný, pevný, vhodný na časté používanie.

Na čo je zberateľovi krásny, reprezentatívny farebný katalóg, vytlačený na kriedovom papieri (veľká hmotnosť), ktorý na výstavách zbiera ocenenia, keď je nepraktický a po pár prelistovaniach sa rozpadne a pritom je jeho cena vysoká.

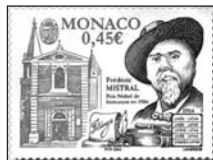
Po obsahovej stránke boli zberatelia s katalógom 2001 spokojní, len by som autorom navrhoval, aby pri uverejňovaní doskových chýb a iných odchýlok pre špecialistov, pripojili aj obrázok, aby to bolo jednoznačné.

Privítal by som, keby toto zamyslenie nad formou budúceho katalógu slovenských poštových známok podnietilo odozvu zberateľov, aby sa nový katalóg stal potrebnou a najširším vrstvám filatelistov dostupnou a praktickou pomôckou.

Lubomír Vajčovec

Francúzsky provensálsky vlastenec

Frédéric Mistral (1830-1914) bol básnikom a plodným spisovateľom verným svojmu rodnému kraju. Bol jedným z vedúcich činitelov kultúrnych pracovníkov Provencalska (na juhovýchodnom pobreží Francúzska). Za svoju literárnu činnosť získal v roku 1904 Nobelovu cenu. Jeho portrét spolu s vyobrazením priečelia chrámu v Arlas je na známke, ktorý vydalo Monaco, jej autorom je A. Lavergne, vytlačená bola štvorfarebnou medailičkou v nominálnej hodnote 0,45 Euro. **Zc**

známku Slovenska. Pozrel som sa do zahraničných katalógov, mal som ich k dispozícii päť: Michel, Yvert, Zumstein, Scott a Gibbons. Myslím, že to stačí, je to predsa päť najznámejších.

Zistil som, že jedine Zumstein uvádza „modrého Štefánika“ ako prvú známku Slovenska; Yvert, Scott, Gibbons ju zaraďujú medzi známky ČSR. Michel ju zaraďuje medzi známky Slovenska, ale pod číslom 23. **Ani jeden však neuvádza túto známku v dvoch štátoch!** Preto poznámka v katalógu Pofis vôbec nezodpovedá skutočnosti.

Hľadal som aj ďalšie možné riešenia, ale nenašiel som také, ktoré by boli aspoň trochu logické. Ostala mi len otázka, prečo z piatich známok ČSR z roku 1939 je len modrý Štefánik zaradený do iného štátu. Možná odpoveď je, že ostatné známky boli vydané v čase, keď nové štáty (pričom si neviem spôsobiť ich vznik) ešte známky nevydali. Napríklad v protektoráte ČaM boli prvé známky vydané až júli 1939. „Modrý Štefánik“ bol uvoľnený do predaja 30. 3. 1939, teda v čase, keď Slovenský štát vydal už 20 provizórnych známok, na ktorých je viditeľný nový názov štátu. Ak by toto boli kritériá, podľa ktorých je Štefánik známka Slovenska, tak to len potvrdzuje, že nemôže mať č. 1.

Na záver len toľko: Všetko potvrdzuje, že známka 60 h Štefánik v modrej farbe by v žiadnom prípade nemala byť zaradovaná do dvoch štátov, keď okrem Pofisu to tak neuvádza žiadny iný katalóg. A ak sa zaraďuje medzi známky Slovenska, tak by nemala mať katalógové číslo 1 □

Zo sentencií Luda Visokaya

*Každý má inú optiku ako taktiku pohľadu na dnešnú filateliu
Myslením známku nekúpime*

*Špecializácia by nemala výrazne vyšpeciifikovať špecialistov
Filatelia neskončí, to skôr filatelisti*

Pod pás bijú aj tí najmenší

V trhovom systéme je záľuba prepychom

Mnohé je vo filatelií známe, tak prečo toľko ľuduposti

Súčasná úzkosť by nás mala spájať

Ideály ešte nikto nespējažil

Prispôbiť sa je niekedy poklesok

Už sa stalo, náš obraz padol pod obraz

Sústavne snívaj o zlepšení sa naozaj nedá

Ten kto je spokojný, patrí už iba budúcnosti

Vieme čo nemá byť, ale vieme čo by malo byť?

Musíme sa sústavne zfilatelizovávať

Tam, kde má byť volajako nebude nijako

Filatelista má najťažšie kompromisy s vlastným svedomím

Aj filatelistická práca šlachti, ale šlachtiци nebudeme

Detailný pohľad aj vo filatelií vždy otupí nadšenie

Malosti skôr podľahneme ako ju prekonáme

Aj my sme nároční – jedna pravda už nestačí

Ani človek vo filatelií sa nedožije zlatého veku

O nezúbkovaných známkach

(Úvaha, ako môžu tiež vzniknúť „nezúbkované“ známky)

Svätopluk Šablatura

V čase, keď sa v časopise Filatelie ešte stále diskutuje o nezúbkovaných známkach, presnejšie o vyrobených „nezúbkovaných“ známkach Hradčian na celistvostiach (ktoré som žiaľ nevidel), chcel by som sa podeliť o niektoré poznatky na túto tému, zistené na známkach Slovenského štátu.

Už desiatku rokov mám vo svojej zbierke zvislú dvoj pásku známok 1K Hlinka s pretlačou SLOVENSKÝ ŠTÁT (obr. 1). Otázka znie – je táto dvojpáska pravá? Nemyslím tým, či sú pravé známky, tie sú určite pravé. Ide o to, či sú pravé ako nezúbkované, a teda či túto skutočnosť môže jednoznačne konštatovať znalec alebo radový zberateľ. Teoreticky aj prakticky je niekoľko možností ako táto dvojpáska mohla vzniknúť.

V prvom rade ako najprirodzenejší spôsob vzniku je, že dvojpáska pochádza z hárku neperforovaných známok. Avšak z katalógov sa dozvedáme, že tieto známky boli úradne vydané len zúbkované. Na vysvetlenie však dopĺňam, že ministerstvo, ktoré malo na starosti vydávanie známok, si ponechalo niekoľko neperforovaných hárkov známok, ktoré na zadnej strane označilo svojou značkou a tieto známky poskytovalo (zväčša v štvorbloku) ako dary najmä zahraničným hosťom, ale aj vysokopostaveným činiteľom Slovenského štátu. Pochopiteľne, že niektoré štvorbloky ostali aj úradníkom ministerstva. Avšak uvedená dvojpáska nemá na zadnej strane značku ministerstva, preto sa skúmanie musí vydať iným smerom.

Druhá možnosť vzniku tejto dvojpásky je tak trochu

neregulárna. Nezúbkované známky sa totiž na zberateľskom trhu objavili ihneď po ich vydaní, no tie nemali označenie ministerstva, čo značí, že neboli vydané úradne, ale najpravdepodobnejšie odcudzené v tlačiarňi počas tlače. V úvahách môžeme potom pokračovať tak, že ten, kto ich vystrihoval, to spravil tak lajdácky, že bočné strany sú mimoriadne úzke. Avšak ani to nestačí, aby sme mohli dospieť k jednoznačným záverom. Už dávnejšie sa znalci „dohodli“, že pri posudzovaní pravosti nezúbkovaných známok tieto musia mať určitú šírku okrajov. Ak je totiž niektorá známka podstatne hodnotnejšia nezúbkovaná ako zúbkovaná, často sa stretávame s prípadmi odstrihnutého zúbkovania a takým spôsobom „zhodnotenia“ známky. Avšak v mnohých prípadoch ani známky so širokými alebo s úzkymi okrajmi nemožno jednoznačne označiť, či sú pravé alebo falšované.

A tak sa dostávame k tretej možnosti vzniku nezúbkovanej dvojpásky. Súvisí so zavedením riadkového zúbkovania, ktoré znamenalo zjednodušenie práce na poštách, keď zamestnanci už nemuseli známky bez perforácie oddeľovať nožnicami. Avšak perforácia bola častokrát nepresná, a tým vznikli možnosti manipulácie so známkami. Najmä pri posunoch perforácie na okraj hárka. Nájde sa veľa známok, ktoré týmto spôsobom poskytujú ideálne možnosti na vznik „nezúbkovaných“, pochopiteľne vyššie cenených špeciálít (pozri vyobrazenia).

Najideálnejšie na účely falšovania sú však známky, na ktorých chýba perforácia vo vodorovnom alebo vo

Pomohla pátracia pohľadnica

Česká polícia zadržala obraz Alfonza Muchu. Bud pozdravený požeňnaný prameň zdravia, ktorý bol odcudzený v októbri roku 2000 z jedálneho hotela Thermia Palace v Piešťanoch, kde bol umiestnený od roku 1932. Pohľadnica na obr., vydaná z iniciatívy a za pomoci viacerých jednotlivcov a inštitúcií z dôvodu pátrania po obraze a ztázenia jeho vyvezenia do zahraničia, v šiestich rečiach vyzývala verejnosť, aby akúkoľvek informáciu oznámili Interpolu. Pohľadnici s nákladom 4000 ks sa dostalo širokej publicity na stránkach rôznych novín a časopisov, bola uverejnená aj v Zberateľovi (7/2001)

Z výroby chyby - posunu zúbkovania, možno získať takéto „nezúbkované“ známky.

a rozširovala sa aj na rôznych zberateľských akciách. Dostala sa do klubov a múzeí Alfonza Muchu nielen v Českej republike, ale aj v zahraničí. Mali ju k dispozícii aj žijúci potomkovia maliara, obchody so starozitnosťami a v neposlednom rade aj návštevníci kúpeľov a mesta Piešťany, ktorí si ju zakúpili a posielali.

Polícia zatiaľ neoznámila ako získala informácie o odcudzenom obraze. Možno však predpokladať, že pátracia pohľadnica splnila svoje poslanie už len napríklad tým, že farebná reprodukcia obrazu sa natoľko rozšírila, že za štyri roky sa obraz nepodarilo vyvieť do zahraničia, čo sa všeobecne predpokladalo. So záujmom budeme očakávať informácie o krádeži obrazu a jeho ďalších osudoch. Najpodstatnejšie je však to, že obraz sa našiel a vrátil sa tam, kde 68 rokov pripomínal liečebný pobyt umelcovkej dcéry a ktorý autor venoval piešťanským kúpeľom ako prejav vďaky.

Alexander Urmínský

Redakčná poznámka

Krátko po redakčnom spracovaní príspevku sme sa z médií dozvedeli, že významný obraz známeho secesného umelca sa vrátil nazad do piešťanských kúpeľov. Sice poškodený, ale je predpoklad, že v budúcom roku ho v plnej kráse budú môcť v kúpeľnom dome Thermia Palace obdivovať jeho hostia. Okolnosťami krádeže obrazu a jeho návratu bola venovaná aj reportáž v 3. čísle týždenníka Plus 7 dní, ktorý priniesol aj reprodukciu pátracej pohľadnice a ďalšie zaujímavé súvislosti.

svislom smere. A práve o predmetnej dvoj páske si myslím, že vznikla týmto spôsobom, keď v spodnej časti háčku chýbala vodorovná perforácia. Potom stačilo odstrihnúť zvislé zúbkovanie a strihané známky boli na svete.

List odoslaný zo Slovenska do Protektorátu (obr. 2) zrejme vyrobil filatelista, ktorý už v tom čase vedel o existencii nezúbkovaných známok 1 K Hlinka s pretlačou. Stačilo použiť známku bez vodorovnej perforácie, na širších zvislých okrajoch odstrihnúť zúbkovanie a správne frankovaný list sa stáva raritnou celistvosťou! Avšak chyba lávky, pretože „výrobca“ zle odstrihol zvislé zúbkovanie, ktorého zvyšky sú viditeľné pri viacnásobnom zväčšení.

Preto pozor na nezúbkované známky či už čisté alebo pečiatkované, alebo použité na celistvosti.

LODNÁ DOPRAVA ARGENTÍNE

Ivan Lužák

Argentínska pošta v novom emisnom rade Argentínska filatelia 21. 8. 2004 vydala štvoricu príležitostných príplatkových známok venovaných lodnej doprave. Koncom 19. storočia sa územie Patagónie dostalo pod jurisdikciu argentínskeho štátu, ktorý rýchlo pochopil potrebu dať cítiť svoju prítomnosť v regióne. Prezident Roca, ktorý viedol v r. 1880 púštnu vojenskú operáciu, určil loď Villarino ako poštovú dopravnú loď pre južné pobrežie. Jeho rozhodnutie sa pokladá za začiatok lodnej dopravy v Argentíne.

Námorná loď A.R.A. **Villarino** (25c + 25c) bola postavená v Liverpoole začiatkom roka 1880. Na svojej inauguračnej plavbe do Buenos Aires bolo jej úlohou priviesť pozostatky generála José de San Martína naspäť do Argentíny. Loď sa používala na námornú a vojenskú dopravu, zásobovanie a hydrografické merania a na dodávku pomoci kolóniam a osadám. V r. 1884 pomáhala pri stavbe majáka na Ostrove štátov pri Ohňovej zemi, v r. 1889 a 1891 zachránila posádky dvoch stroskotaných britských lodí. Loď Villarino stroskotala v poslednom roku storočia, jej posádku sa však podarilo zachrániť.

Loď A.R.A. **Pampa** (50c + 50c) bola postavená v Nemecku v r. 1923. Až do roku 1931, kedy získala štatút poštovej lode, podnikala cesty do Európy a niekoľko ciest do Ushuaia, na najjužnejší cíp Argentíny. V nasledujúcich rokoch sa plavila pozdĺž južného pobrežia, absolvovala misie do Starého sveta, podnikala opakované plavby na Orknejské ostrovy pri výmenách personálu na tunajšej meteorologickej stanici a zúčastnila sa dvoch plavieb do Antarktídy v r. 1947-1950. Čoskoro potom bola loď predaná.

Bojová loď A.R.A. **Bahia Thetis** (50c + 50c) bola postavená v r. 1949 v Kanade a do Argentíny priplávala v októbri 1950. Z aktívnej služby bola uvoľnená v r. 1952, odkedy sa používala ako školská loď pre potreby rozvíjajúceho sa námorného školstva. V rokoch 1952-1960 vykonala 8 ciest okolo sveta. O dva roky neskôr, keď prešla do civilných rúk, slúžila južnému pobrežiu

a v r. 1972 dopravovala ťažkú vodu z Európy do atómovej elektrárne Atucha. O dva roky na to bola zošrotovaná.

Loď A.R.A. **Cabo de Hornos** (75c + 75c) bola spustená na vodu v Buenos Aires v r. 1979. Bola projektovaná na obchodnú dopravu s južným pobrežím, pripravená niesť širokú paletu nákladov. Loď je vybavená žeriavovým trámom, tromi žeriavmi a chladiacou komorou s objemom 210 m³. Okrem nespočetných obchodných plavieb prepravila vojenské dodávky na juh Argentíny a zúčastnila sa mnohých mierových misií.

Náklad známok bol 44 000 kusov z každej hodnoty, teda podstatne menej ako pri bežných emisiách. V TL po 16 známok (s ilustrovanými okrajmi) ich 4-farebným ofsetom (+ metalizovaná farba) vytlačila tlačiareň Letra Viva S.A., Buenos Aires. Náklad FDC bol 3 000 ks.

Na počesť pracovníkov s knihami

Moderné mediálne prostriedky zatlačujú knihy do úzadia. Napriek tomu sa ich výrobcovia a čitelia o ich budúcnosť vraj neboja. Uvidíme! Na uctenie práce knihárov belgická

poštová správa vydala tri príležitostné známky. Majú znázorňovať písanie kníh, ich tlač a čítanie. Grafik T. Schamp stvárnil

tému do značnej miery humorne. Budúcnosť kníh na každej známke (písanie, tlač, čítanie) je zdôraznená kopou kníh v kresbe. Znamky hodnoty 0,49 Euro sú vytlačené príliehavým viacfarebným ofsetom. Určené sú na listy 1. triedy. **Zc**

350 rokov kvakerizmu v Írsku

Írška pošta 21. 10. 2004 vydala príležitostnú poštovú známku venovanú uvedenému výročiu. Hnutie kvakerov, ktorí sa nazývajú Náboženská spoločnosť priateľov, založil v 17. storočí George Fox. Prvé zaznamenané stretnutie (pobožnosť) priateľov sa v Írsku uskutočnilo v r. 1654. Spoločnosť tu dosiahla najvyšší počet členov v r. 1800, a to cca 5 000. V súčasnosti je ich asi 1600.

Kvakerizmus vznikol ako protestantská sekta, ktorá mala priniesť zjednodušenie kresťanstva - neformálneho a nedogmatického. Viera sa má prejavovať v realizovaní náboženských, etických

a sociálnych princípov, ku ktorým patrí tolerancia, spravodlivosť a konkrétna pomoc. Kvakeri dôsledne odmietajú násilie, vrátane vojenskej služby, prisahy a nerovnosti ľudí. Boli prenasledovaní a mnohí odišli do Severnej Ameriky, kde dodnes tvoria jednu z cirkví. V Írsku sú najlepšie zapísaní za svoje pôsobenie počas hladomoru v 40. rokoch 19. storočia, kedy ich polievkové kuchyne a ďalšie činnosti zachránili mnohé životy. Medzinárodne známymi kvakermi boli Ben Kingsley, Victoria Woodová a bývalý predstaviteľ OSN Denis Halliday. Kvakerizmu (Spoločnosti priateľov) bola v roku 1947 udelená Nobelova cena mieru.

Známkou má nominálnu hodnotu 60c, pošta dodáva aj TL so 16 známkami a FDC. V náklade 350 000 kusov ju vytlačila tlačiareň Walsall Security Stamp Printers.

-ilk-

Kúpele Dudince na historických pohľadniciach

Magdaléna Pekárová

Kúpele Dudince sa nachádzajú v povodí riečky Štiavnica na rozhraní Krupinskej planiny a Podunajskej pahorkatiny v okrese Zvolen. Ležia v nadmorskej výške 140 metrov. Liečia sa v nich pacienti s chorobami pohybového ústrojenstva a niektorými neurologickými poruchami.

Obec Dudince je písomne doložená rokom 1284 a údaje z roku 1301 už opisujú využitie minerálnych vôd na hospodárske účely. Súčasťou Dudinciev sú Merovce doložené r. 1327 ako majetok rodiny Palásthoyovcov. Dudince patrili šľachtickým rodinám Földváryovcov, Szulygovcov, Zmeškalovcov a Koháryovcov. Za najstaršiu zmienku o prameňoch využívaných na kúpeľnú liečbu možno považovať ich opis v diele J. Wernhera „O podivuhodných vodách Uhorska“ z roku 1549. Dudinciam venovali pozornosť aj ďalšie diela učencov v 18. a 19. storočí.

V Balneografii Uhorska z roku 1859 dr. Wachtel opisuje sedem prameňov. Miesto výskytu prameňov opisuje ako lúku, ktorá je celkom pokrytá minerálnymi prameňmi, ktoré väčšinou vyvierali na travertínových kopcoch, vytvorených z usadenín minerálnej vody. V tomto období vodu využívalo okolité obyvateľstvo na liečenie kožných a reumatických bolestí bez lekárskeho dozoru.

Napriek známym vlastnostiam dudinských vôd rozvoj kúpeľov v 19. storočí nenastal, iba šľachtická rodina Koháryovcov tu vtedy postavila prvé malé jednoduché budovy a bazén. V roku 1900 gróf Oberndorf v travertínovom otvore pre členov svojej rodiny nechal postaviť bazén a o deväť rokov neskôr pribudol bazén aj pre verejnosť. Kúpele mali však len lokálny význam a liečenie malo sezónny ambulantný charakter. Dudinská minerálna voda sa začala používať aj na pitné kúry. Obchodník K. Brazzay plnil vodu do hrubostenných fľaš a vyvážal ich do zahraničia. Po roku 1918 si kúpele prenajal Unterberger, ktorý nechal vybudovať areál kúpaliska pre verejnosť.

Rozvoj Dudinciev ako komplexného kúpeľného mesta sa začal až po roku 1950. Po rozsiahlom geologickom a hydrogeologickom prieskume sa v okolí zriediel zistili nové pramene, ktoré zaručovali dostatok liečivej vody. V rozpätí rokov 1966 až 1986 boli postupne postavené liečebné domy Rubín, Krištál, Smaragd a Diamant s komplexnou balneoterapiou. Súbežne s touto výstavbou sa budovala aj hospodárska a prevádzková vybavenosť, a to

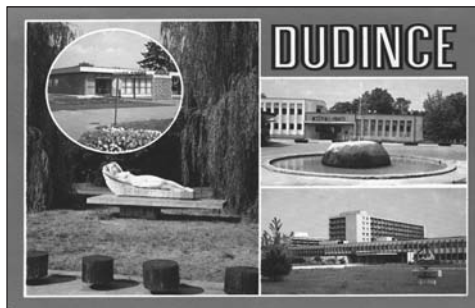

Vľavo pohľad na hostinec, v pozadí prvé kúpeľné budovy, poštu použitá okolo r. 1920

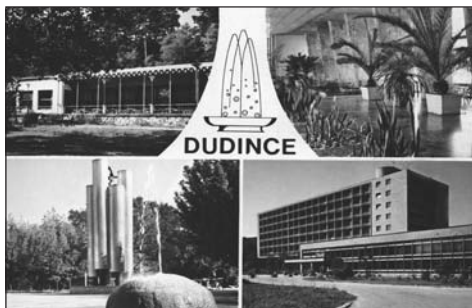
železničná stanica, nový most, sieť obchodov a služieb, ubytovacie a stravovacie zariadenia, parky a športové zariadenia.

Kúpele Dudince dnes patria medzi moderné liečebné zariadenia na Slovensku, ktoré vyhľadávajú domáci aj zahraniční hostia a rekreanti.

V kúpeľnom ochrannom pásme sa nachádzajú viaceré travertínové usadeniny a zákutia s oddychovými miestami. Autobusové zájazdy do Sebechlebov, Krupiny, Banskej Štiavnice alebo do Topoľčianok návštevníci využívajú na spestrenie svojho pobytu.

Pohľadnica okienková, zákutie parku s plastikou, kúpalisko a liečebný dom Krištál. Vyдалo nakladateľstvo Pravda Bratislava, poštu použitá r. 1977

Pohľadnica okienková, liečebný dom Rubín - interiér a exteriér a kúpeľný park. Vyдалo Pressfoto Bratislava, poštu použitá r. 1993

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (14)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Plško

V predchádzajúcej lekcii sme si všimli okraje tlačových a priehradkových listov ako nositeľov ďalších informácií o spôsobe a priebehu tlače známok. Samotného usporiadania známok v listoch sme sa však doteraz dotkli len letmo. Aby sme mohli úspešne pokračovať ďalej, musíme sa na chvíľu zastaviť a ozrejmíť si niekoľko potrebných podrobností, bez ktorých by sme na našej prechádzke ľahko zabúdili.

Tlačový list (hárok) je vlastne potlačený hárok papiera so známkami, vkladný jednotlivito do tlačiarenskeho stroja (napr. pri tlači z plochých tlačových dosiek) alebo tá časť oddeleného papiera z kotúča s vytlačnými známami, ktorá vznikne na jedno otočenie tlačového valca (pri rotačnej tlači). Tlačový list (hárok) môže

Medzihárcie známok Košického vydania – križové (hore), vodorovné (dolu).

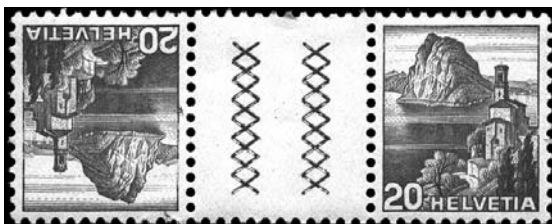
Znáмка s kupónom

Dve známky spojené s kupónom tvoria spojku.

Protismerné dvojice (s potlačeným kupónom vpravo).

obsahovať jeden alebo viac priehradkových listov. Napr. pri tlači známym rotačným strojom WIFAG, jeden tlačový list obsahuje dva **priehradkové listy**. Ak sa tlačový list pred distribúciou nerozdelení na menšie celky, stáva sa zároveň priehradkovým listom. V prípade, ak nedôjde k rozdeleniu tlačového listu na menšie časti, pričom usporiadanie tlačovej formy by to umožnilo, vznikne

medzihárčie. Známe sú medzihárčia známok Hradčany (1918) aj Košického vydania (1945), ktorého tlačový list známok 2 K, 5 K a 6 K má 240 známok v usporiadaní 2 x 100 známok + 2 x 20 známok. Keďže tlačový list sa zároveň stal aj priehradkovým listom (jednotlivé časti sa pri výrobe známok neoddelili), vzniklo medzihárčie vodorovné, medzihárčie zvislé a v mieste ich spojenia aj medzihárčie križové.

Ak priehradkový list spolu so známkami obsahuje aj potlačené alebo nepotlačené miesta, tieto nazývame **kupónmi**. Kupón (alebo kupóny), ktorý má po oboch stranách známky tvorí **spojku**.

Zvláštnou polygrafickou úpravou známky alebo známok vznikne **hárček**. Známkový motív býva obvykle doplnený prídavným textom a obrazom. Žiaľ, používanie tohto pojmu nie je u nás jednotné. Vo všeobecnosti by však malo platiť, že hárček by nemal obsahovať viac ako tri rovnaké známky, pričom nápisy alebo kresby by pri jeho definovaní nemali byť určujúce. Toto pravidlo dodržiava aj známy katalóg Michel.

Samostatnou skupinou sú tlačové listy s určením pre **známkové zošitky**. Tieto sú v podstate praktickou úpravou výplatných známok jednej alebo viacerých hodnôt a pozostávajú z jedného alebo viacerých listov, upravených v tvrd-

zhotovujú vytrhávaním potrebného počtu známok z bežných hárkov a ich vlepovaním do obalov. Vhodnejším a zaužívaným spôsobom sa stali zvlášť **upravené tlačové listy pre známkové zošitky**, z ktorých sa oddeľujú potrebné celky. Z dôvodu jednoduchšej manipulácie sú jednotlivé časti vytlačené vzájomne otočené a často aj s potlačeným kupónom. Vznikajú tak **protismerné dvojice (tête-bêche)**, známe aj na iných tlačových listoch. Na listoch v známkových zošitkoch sa stretávame aj so **súťažou** rôznych hodnôt, aby sa vytvorila možnosť kombinácie výplatného, prípadne zaokrúhlenia ceny zošitka. Tieto súťaže však nemožno zamieňať so súťažmi z rôznych tlačových listov, prípadne hárčekov. Zošitky, prípadne jednotlivé listy z nich sa využívajú aj na reklamné

Upravený tlačový list pre známkové zošitky – so známkami rôznych hodnôt.

Upravený tlačový list pre známkové zošitky – so známkami rovnakých hodnôt.

šom obale s nápismi, prípadne doplnjúcimi kresbami. Zošitky sa predávajú v automatoch alebo na poštových priehradkách. Prvé zošitky sa objavili už v roku 1897 v Kanade, neskôr v USA a Uhorsku (1901), potom vo Švédsku (1904), Francúzsku (1906) a v Nemecku (1910). Podstatné rozšírenie sa dosiahlo v dvadsiatych rokoch minulého storočia, a to najmä vo Švédsku, Dánsku a Belgicku. Zošitky sa zhotovovali a ešte aj dnes

a propagačné účely. Zhotovovanie zošitkov v niektorých prípadoch vyžaduje zvláštny spôsob perforovania známok, ako to poznáme najmä na švédskych zošitkoch. Prenikanie samolepiacich známok prináša podstatnú zmenu v ich vyhotovení, keď podklad samolepky sa stáva obalom zošitka, ako je aj v prípade našich veľkonočných známok vydaných v minulom roku. Avšak známkový zošitok v osobitnej úprave zatiaľ u nás nebol vydaný.

FIRMA ZBERATEL

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e-mail: zberatel@nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačенých albumových listov
firmy SCHAUBEK zasklených
havičkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín
Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj
jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy,
tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť
do krúžkových, skrutkových alebo perových
dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. čísle: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prítlače, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné
poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia
a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

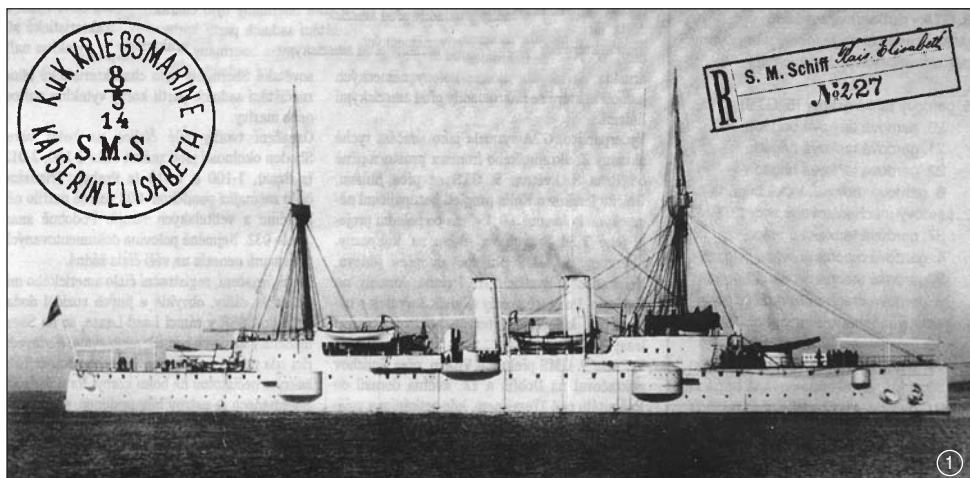
OSUDY POSÁDKY KRÍŽNIKA KAISERIN ELISABETH S.M.S.

Na začiatku 20. storočia bolo Rakúsko-Uhorsko európskou veľmocou. Svoje mocenské záujmy sústreďovalo predovšetkým na udržanie vplyvu v centrálnej časti kontinentu a na Balkáne. Hlavná vojenská sila bola preto sústredená v pozemnom vojsku. K. u. K. Kriegsmarine (cisársko-kráľovské vojnové námorníctvo) neznamenalo veľkú vojnovú silu, a preto bolo počas celej svojej existencie sústredené najmä v Jadranskom mori. Okrem toho malo dve loďstvá riečnej flotily na Dunaji a Visle, ktoré podliehali veleniu admirality a najmenšiu

flotilu na rieke Brug, ktorá podliehala veleniu IV. armády pozemného vojska.

Pozornosť v tomto príspevku sa však sústreďuje len na flotilu troch krížnikov, ktorá sa zúčastnila expedičného zboru do Číny, konkrétne na krížnik Kaiserin Elisabeth S.M.S. – loď jej veličenstva (obr. 1). Tento krížnik bol postavený v roku 1890, jeho dĺžka bola 98 m, šírka 15 m, ponor 5,7 m, výtlak 4 000 ton a výkon strojovne 8 000 HP. Plavil sa rýchlou 19 uzlov. Patril medzi menšie krížniky, avšak v priebehu služby bol modernizovaný

a vyzbrojený delami zo Škodových závodov v Plzni, pancierovaných z Vítkovických železiární a strojuňou z ČKD Praha. Pôvodným poslaním bola ochrana prístavov v Jadranskom mori.

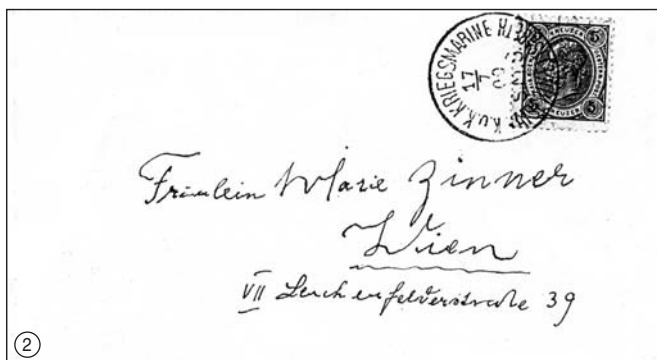
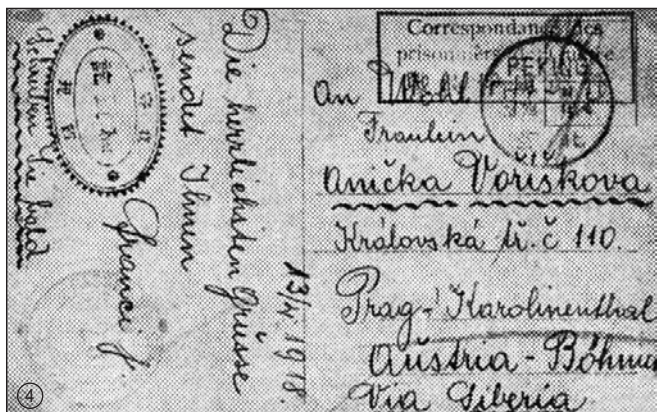
Z tohto obdobia je aj list (obr. 2), ktorý 17.7.1900 člen posádky Klaus R. zaslal svojej „Fraulein“ netrpezlivo čakajúcej vo Viedni na jeho odpoveď. Už v čase mieru pred I. svetovou vojnou mala väčšina bojových lodí a križníkov svoju poštovú pečiatku, ktorou pečiatkovali rakúske alebo uhorské známky na zasielanej korešpondencii (obr. 1). Poštové sadzby boli rovnaké ako pre civilnú poštu v tuzemsku. V dobe vojny sa známami uhrádzal len rekomandačný a expresný príplatok. Na doporučené zásielky sa pritom používali zvláštne R-nálepký s predtlačným textom S.M.Schiff a podacím číslom. Názov lode bol dopísaný ručne (obr. 1) alebo natlačený gumovou pečiatkou.

Zvláštnosťou tohto listu je použitie známky 5 kr. v období už skoro 7 mesiacov po menovej reforme. Z jeho obsahu je zrejmé, že slečna Zinner v snahe udržať si so svojím milým neustály kontakt, naposielala mu väčšie množstvo grajciarových známok, ktoré však nestačil spotrebovať. Po 1.1.1900 však hodnota „kreuzer“ bola nahradená hodnotou „heller“ v prepočte 1 grajciar = 2 haliere so základnou sadzbou za list 10 hal. (Pošta deväť mesiacov tolerovala zmiešané frankatúry).

Ako dlho prebiehala korešpondencia medzi týmito párom s takto vyplatnými obálkami nie je už v súčasnosti rozhodujúce. Zrejme vyústila v šťastný návrat z vojenskej služby a listy ostali previazané ružovou stuhou ako spomienka na dlhé odlúčenie.

Osudy vojakov na tomto križníku však pokračovali ďalej a o 14 rokov boli spečatené. Osud tohto križníka sa začal postupne uzatvárať po tom, ako koncom 19. stor. Anglicko, Rusko a Nemecko si na ochranu svojich mocenskopolitických záujmov vynútili na vojensky neschopnej Číne odstúpenie určitých území, ktoré neskôr legalizovali zmluvami o prenájme na 99 rokov.

Keď na prelome storočia v Číne došlo k tzv. boxerskému povstaniu s cieľom podporiť vládnucu mandžunskú dynastiu v boji proti kolonizátorom, pomocou Francúzska a Rakúsko-Uhorska ho potlačili všetci spoločne.

Nemecko si na 50 km prenajatom území v zátoke Tsing-tau (obr. 3) vybuodovalo vojenskú základňu. Na začiatku vojny žilo v tomto priestore a jeho najbližšom okolí asi 2 tisíc Európanov a 50 tisíc Číňanov. Posádku tvorilo 2 400 vojakov pozemných síl a silný oddiel východoázijskej časti námornej pechoty, ktorý bol zároveň rozmiestnený aj v Pekingu ako trvalá ochrana zastupiteľských úradov.

Japonci, ktorí 23.8.1914 po boku spojeneckých veľmocí vstúpili do I. svetovej vojny spolu s Angličanmi, ihneď obklúčili Tsing-tau a Nemcov vyzvali na bezpodmienečnú kapituláciu.

Proti 4 600 narýchlo zmobilizovaným nemeckým vojakom stálo 50 tisíc japonských a silné zoskupenie japonsko-anglickej námornej flotily. Nemecký cisár Wilhelm I. považoval vojenskú základňu za svoju osobnú pýchu a veľmi ťažko niesol správu o jej obklúčení. V tejto súvislosti je pamätný jeho výrok „Radšej nech padne Berlín ako Tsing-tau.“

Obrana územia nebola len záležitosťou Nemcov. Na pomoc pevnosti v zmysle spojeneckej zmluvy vyplával aj križník Kaiserin Elisabeth S.M.S., v tom čase už 24-

ročný, ktorý bol súčasťou Rakúsko-Uhorského expedičného zboru v Číne a ktorého domovským prístavom bol Tchifu (obr. 3).

Expedičný zbor ďalej tvorili krížniky Kaiserin und Königin Maria Theresia a Zenta (potopená 16.8.1914), ktoré viezli silné kontingenty námornej pechoty. Krížnik Elisabeth, loď staršieho typu s menšou rýchlosťou ako lode modernejšie, sa už nehodila na boj na otvorenom mori, avšak svojim vybavením šiestimi dalekonosnými delami ráže 150 mm slúžila ako strážna loď na prístupoch do pevnosti.

Dňa 24.8.1914 kapitán lode Richard Makovitz prijal telegram, (ktorý, ako sa neskôr ukázalo, bol dielom anglickej špiónážnej služby), podľa ktorého mala loď odzbrojiť a posádka odísť železnicou do Peking. O dva dni neskôr prišiel rozkaz hlavného velenia expedičného zboru zúčastniť sa bojov o pevnosť. Kapitán narychlo povolal späť odvelenú posádku, pretože na lodi okrem kapitána a veliaceho dôstojníka ostali len štyria poddôstojníci a dvanásť mužov posádky. Väčšine späť povolaným námorníkom sa podarilo vrátiť a z pôvodného počtu 420 mužov posádky a 15 dôstojníkov zasiahlo do bojov o Tsing-tau 338 mužov a 6 dôstojníkov.

Krížnik úspešne odolával presile až do začiatku novembra, kedy v noci z 1. na 2. novembra po vystrelaní všetkej munície, posádka loď sama potopila a námorníci prešli na pevninu. O päť dní potom, 7. novembra o 6,30 ráno guvernér M. Waldeck nariadil kapituláciu. Zajatci z tejto pevnosti sa dostali do osemnástich zajateckých táborov. Námorníci z krížnika Elisabeth boli internovaní v táboroch Hsi-Yuan, Himeji a Aonogahara, menšia časť vo Fukuoka a Kumamoto. Zaujímavosťou bolo, že na tomto krížniku slúžilo asi 25 námorníkov českej a slovenskej národnosti.

Zajatecký tábor Hsi-Yuan bol umiestnený v močiaroch. Po vypuknutí týfusu bol koncom roka 1917 zlikvidovaný a zajatci premiestnení do tábora Wan-Schou-Sze, ktorý sa nachádzal v budhistickom kláštore neďaleko Peking. Z tohto tábora je aj poštový lístok (obr. 4) českého zajatca, na ktorom 13.4.1918 „prekrásny pozdrav slečne Aničke posíela Franci“. Lístok bol smerovaný z Peking cez Sibír do Prahy.

Rakúsko-Uhorsko I. svetovú vojnu prehralo, čo malo za následok i zánik celej vojnovnej flotily dislokovanej v Jadranskom mori i v expedičnom zbere. Zajatci boli z táborov prepustení až v prvých mesiacoch roku 1920 a naložení na japonský parník Nankai-Naru a 22. mája demobilizovaní vo Viedni. Všetci účastníci expedičného zboru z krížnika Kaiserin Elisabeth boli významným radom Marie Terézie.

Z filatelistického hľadiska je potrebné spomenúť, že po vojne sa vo veľkých zbierkach poľných pôšt objavili aj poštové lístky zajateckej pošty vojakov tohto krížnika.

L.K.

MÁTE SLOVO

Na príspevok o vychýlenom perforačnom otvore H246 (Dubček) reagoval s vysvetlením p. Josef Fronc, vydavateľ Spravodajcu SSČSZ SČF Vzhľadom na zaujímavosť danej problematiky, vrátime sa k nej ešte samostatným článkom.

Redakcia

Aršíky a tiskové listy, tišténé technikou ocelotisku z plochých desek alebo kombinovanou technikou barevného oťsetu s ocelotiskom z plochých desek, se perforujú blokovými perforátormi na strojičkách Bickel. Jmenovaný aršík spadá do tejto kategórie. PTC, a. s., Praha používa pro perforaci určité emise vždy takový blokový perforátor, do kterého se vejde formát potíštěného papíru. V tomto případě byl pro perforaci použitý takzvaný „dvacetiblok“, kterého má tiskárna dva kusy. Pro urychlení výroby se snaží perforovat celý náklad na dvou zařízeních současně, nebo je využité jen jedno perforační zařízení, ve kterém se vystřídají oba blokové perforátory (ty se musí časem přebrousit, aby perforovaly bez závad, proto to střídání). Víme jistě, že jeden z „dvacetibloků“ se vyznačuje právě uváděným vychýleným otvorem.

Zmiňovaný aršík byl zřejmě tištěný ve dvojprodukcii, poté perforovaný a pak následně nařezán na výsledný rozměr. Svědčí o tom fakt, že se rozměrově vejde dvakrát pod sebe a také tak byl opatřený perforací. Proto se na některém aršíku vyskytuje vychýlený otvor (spodní část perforátoru) a nevychýlený (vrchní část perforátoru).

Závěr. Pokud byl použit jen jeden perforátor, vyskytují se aršíky s dvojitou perforací a ukázaný vychýlený otvor jednoznačně identifikuje spodní aršík = jednu tiskovou variantu (B) a bez vychýlení určuje vrchní variantu (A). Mohou tedy specializovaní sběratelé při rozlišování aršíku A a B využít perforaci jako pomocný identifikátor pro oba aršíky.

Byly-li použity pro urychlení oba perforátory, znamená to, že existují celkem 4 druhy perforace, ale jen jednu lze určit pomocí vychýleného otvoru. Ostatní tři se musí lišit pomocí jiných znaků.

Josef Fronc

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

Dostali sme sa už do druhého kola 4. štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet zberateľa. Zatiaľ si netrúfame predpovedať jeho úspešnosť, boli by sme však radi, keby si táto pravidelná rubrika udržala svojich priaznivcov a pritiahla aj ďalších, ktorí si týmto spôsobom chcú preveriť svoje vedomosti. Naším zámerom je na konkrétnych otázkach potvrdiť konštatovanie, že zberateľstvo nie je samoučelné, ale otvára aj svet ďalšieho poznania. Preto sa snažíme priniesť aj niečo nové, pritom však chceme načúvať aj vašim hlasom, ohlasom a názorom. Ako sme už v úvodnom kole uviedli, súťaž v tomto roku chceme orientovať na československé známky vo vzťahu k slovenským námetom, významným umeleckým dielam, k ich autorom, a k ďalším našim významným osobnostiam, ako historickému odkazu súčasnosti.

Najprv však aj dnes v prvej časti vyhodnotíme posledné (12.) kolo vlnajšieho ročníka súťaže a v druhej časti vyhlásime súťažné otázky 2. kola nového ročníka našej súťaže.

■ Vyhodnotenie 12. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo všetkých 56 súťažiacich - vyobrazený bol detail zo známky č. 253, Vianoce, rokokový betlehem z kláštora Uršulíniek v Bratislave. Znáмка bola vydaná 15. 10. 2001.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „V ktorom roku bola ako motív vianočnej známky ľudová maľba na skle a kto je autorom jej pretlmočenia na známku“, mala byť „Vianoce 1994, Jasličky, ľudová maľba na skle zo stredného Slovenska, grafická úprava a rytec známky Martin Činovský“. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 49 súťažiacich, niektorí uviedli inú vianočnú známku a ďalší len časť odpovede.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v decembrovom čísle Zberateľa najviac páčil) hlasy súťažiacich aj tentokrát palmu víťazstva prisúdili **Š. J. PIŠKovi** - Malá škola fila-

telie (12) – Druhy známok (32 hlasov). Druhé miesto, tentokrát s menším dostupom získala **A. Paulinyová: Z galérie majstrov známkovej tvorby – Martin Činovský (30 hlasov)**, 3. miesto s 18 hlasmi získal príspevok **Košicko-bohumínska železnica od Jozefa Solavu**. O štvrté miesto (14 hlasov) sa delia dva príspevky - **M. Pekárová: Žartovne historické pohľadnice piešťanských kúpeľov** a **J. Mička: Malé epizódy zo života jednej poľnej pošty**. Na 5. mieste (13 hlasov) sa umiestnil **M. Soják: Falšovanie mincí v 15. storočí na Spiši**. 10 hlasov a tým 6. miesto získal **Urmínský: Anonymus**. Na siedmom mieste (8 hlasov) je príspevok **L. K.: Používanie R-U známok v rokoch 1918-1919 na území Čiech a Slovenska**. Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším jedenástim (!) príspevkom.

Výhercami 12. kola súťaže sú **Danko Nirka z Krajnej Poľany** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Anton Pašteka z Malaciek** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový).

Srdečne blahoželáme!

■ 2. – februárové KOLO SÚŤAŽE

Do 2. kola nového ročníka súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom diela na známke a uveďte ešte aspoň jednu známku, na ktorej je ďalšia reprodukcia od tohto umelca.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám vo februárovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 7. marca 2005**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede. Redakcia

Aký bol vlnajší ročník súťaže

Aj tretí ročník súťaže o Kvet zberateľa je už za nami. Chceme sa však k nemu vrátiť niekoľkými poznámkami. Kým po druhom ročníku sme konštatovali, že počet súťažiacich sa znížil (na 97), po vyhodnotení práve skončeného ročníka s potešením oznamujeme, že vlni sa súťaže zúčastilo až 112 čitateľov. Priznáme, že aj zámerom redakcie bolo zvýšiť záujem o súťaž a tomuto cieľu sme sa snažili prispôbiť aj súťažné otázky. Zrejme boli zaujímavé, keď ôsmich a viac kôl sa zúčastnilo takmer 50 čitateľov.

Ako sa stalo tradíciou, najaktívnejším účastníkom súťaže o Kvet zberateľa v roku 2004 posielame poštový listok s prítačou symbolického znaku súťaže.

Výhercov predplatiteľskej súťaže uverejníme v nasledujúcom čísle.

LIEČIVÉ RASTLINY

Ivan Lužák

Chorvátska pošta vydala 5.6.2004 tri príležitostné poštové známky v emisnom rade Chorvátska flóra, ktorých námetom sú dobre známe liečivé rastliny. Hodnota 2,30 (kn) predstavuje ružu šípovú (*Rosa canina L.*) – najznámejší druh ruží.

Tie v Chorvátsku rastú od Jadranského pobrežia až po vysoké hory. Liečivý účinok ruže šípovej poskytujú jej kvetové lístky a najmä plody – šípky, ktoré sa zberajú v čase ich zrelosti, keď sú ešte tvrdé a jasnočervené. Majú vysoký obsah vitamínu C, niekoľko druhov kyselín, éterického oleja, cukru, železa a iných látok. Zvláštny význam šípok spočíva v tom, že obsah vitamínu C sa varením neznižuje.

Hodnota 2,80 (kn) patrí fialke voňavej (*Viola odorata L.*) – jarnej kvetine, ktorá je veľmi obľúbená pre svoju opojnú vôňu. V rôznych kultivovaných formách sa často pestuje aj v záhradách. Ako liečivá sa používajú všetky jej časti (kvety, listy, stonky a korene). Dôležitými látkami sú albumíny, éterický olej, saponíny, alkaloid violín, zlúčeniny kyseliny salicylovej. Ako liečivá rastlina sa fialka oceňuje už v gréckej mytológii. Je prostriedkom proti kašľu, používa sa ako upokojujúci prípravok proti hystérii, hypochondrii a klopaniu srdca. Čaj sa užíva proti kolikám, poruchám spánku a bolesti hlavy.

Hodnota 3,50 (kn) je venovaná mäte piepornej (*Mentha piperita L.*). V Chorvátsku sú rozšírené viaceré druhy mäty. Mäta pieporná je veľmi stará liečivá rastlina pochádzajúca z Ďalekého východu a v Európe udomácnená v 17. storočí. Ako liečivo sa používajú jej lístky. Najdôležitejšou liečivou látkou je éterický olej, ktorého súčasťou je mentol. Destilovaný éterický olej z rastliny zmierňuje bolesti, používa sa proti kolikám, má anestetický účinok na nervové vlákna a pôsobí tiež antisepticky. Na tento účel slúži aj čaj z mäty piepornej.

Emisiu okrem FDC dopĺňajú aj známkové zošitky s 10 známkami a tri karty maximum.

Talianska pošta vydala 26.10.2004 príležitostnú poštovú známku venovanú 50. výročiu navrátenia mesta Terst Taliansku. Jeho taliansky názov je Trieste a je hlavným mestom regiónu Friuli-Venezia Giulia. Leží v Terstskom zálive Jadranského mora, má významný prístav a je dôležitým strediskom priemyslu a obchodu. Z ropného terminálu vedie transalpýsky ropovod Adria do rakúskeho Schwechatu a nemeckého Ingolstadt. Je sídlom kultúrnych a vedeckých inštitúcií (univerzita bola založená v r. 1938), bánk a medzinárodných veľtrhov. V roku 1991 mal Terst 231 000 obyvateľov, z toho 5 % Slovincov.

50. VÝROČIE NAVRÁTENIA TERSTU

Pôvodné rímske osídlenie Tergeste pochádza z 2. stor. pred n. l. a neskôr, r. 52 pred n. l., sa stalo kolóniou; za cisára Augusta vybudovali opevnenie. Po vláde východných Gótov (do r. 539) patril Terst Byzantskej ríši a od r. 788 Franskej ríši. R. 1202 pripadol Benátkam a r. 1382 Rakúsku, v ktorom zostal až do r. 1918 (krátkodobe bol obsadený Francúzmi a patril aj do Ilýrska). Jeho vzostup nastal od r. 1719, kedy bol vyhlásený za voľný prístav. Mierovou zmluvou z r. 1919 pripadol Taliansku. R. 1943 bol obsadený Nemeckom, o dva roky neskôr sa ho zmocnili Titovi partizáni a stal sa objektom sporov medzi Juhoslávou a Talianskom. V období 1945-47 bol Terst súčasťou Zóny A obsadenej Veľkou Britániou a USA a do r. 1954 bol slobodným štátom.

Rímske divadlo z 2. stor. n. l. bolo odkryté r. 1937-38. Na hradnom kopci, kde sa nachádzali antický kapitol a fórum, dnes stojí zámok z 15.-17. stor. (s múzeom) a dóm San Giusto.

V známkovom obraze nachádzame námestie jednoty Talianska, v ľavej časti je vlajka s erbom mesta (biely hrot halapartne v červenom poli) a vpravo talianska vlajka. Znáмка má nominálnu hodnotu 0,45 eura a štvorfarebnou rotokalkografiou ju vytlačili v Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato v Ríme v náklade 3,5 mil. kusov. Emisiu dopĺňa známkový zošitok so 4 známkami, ktorého náklad bol 0,5 mil. kusov.

ilk

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími

informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcií poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každý druhú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I, poschodie • Každú prvú nedelu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedelu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínu) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východo-slovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedelu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedela v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani I Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST • Každú prvú nedelu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO** nad Váhom - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedelu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia č. 2. poschodie ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22. • Každá nedela od 10,00 do 12,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedela od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Lipovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony I Každú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA

• Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú strediu od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedelu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: (057 44 611 18, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 20. február 2005 TRENCÍN

TRADIČNÉ CELOSLOVENSKÉ BURZY FILATELISTOV v TRENCÍNE v roku 2005 budú v dňoch 20. februára, 22. mája, 18. septembra a 13. novembra. Burzy sa uskutočnia v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony

➔ 27. február 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) 8,00-12,00 hod. Ďalšie stretnutia 24.4., 29.5., 26.6., 31.7., 28.8., 25.9., 30.10. a 27.11. 2005. Informácie ☎ 047 4329 266.

➔ 12. marec 2005 BRATISLAVA

CELOŠŤATNA FILATELISTICKÁ BURZA v Bratislave sa uskutoční 12. marca 2005 od 7,30 do 11,30 hod. v Kultúrnom dome Dúbravka, Saratovská 2/A (doprava z hl. žel. stanice električkou č. 1). Objednávka stolov ☎ 02/ 432 95 360.

➔ 19. marec 2005 POPRAD

PODTATRANSKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE sa uskutoční 19. marca 2005 (v sobotu) v priestoroch SOU stavebného v Poprade na Okružnej ulici od 7,00 do 12,00. Kontakt: Ing. Rancák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956. Možnosť ubytovania v mieste konania burzy. Ďalšie stretnutie 22.10.2005.

➔ 23. apríl 2005 PREŠOV

BURZA ZBERATELOV, Posádkový klub, Mukačevská 22, objednávky stolov na adrese Ing. Lubomír Vajčovec, Cintorinohos 3, 080 06 Prešov, ☎ 051 7764 730.

➔ 24. apríl 2005 BANSKÁ BYSTRICA

BURZY FILATELISTOV v roku 2005 usporiada Klub filatelistov 53-53 Banská Bystrica v nasledujúcich termínoch: 9. október a 4. december. Burzy sa uskutočnia v Dome slovenského misijného hnutia na Skuteckého ul. 4.

➔ 8. máj 2005 LEVICE

VELKÁ FILATELISTICKÁ BURZA (známky, pohľadnice, tel. karty) od 8,00 do 13,00. Kontakt G. Kosztoľányi, Ludanská 59, 934 05 Levice. ☎ 036 6318041, 0905 391855.

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail:pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známky, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

☐ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

INZERCIA

(Podmienky inzercovania sú uvedené na strane 2)

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 013

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska a Rakúsko-Uhorska**, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z 014

■ **MENÍM ★ ★ a ☉ ZNÁMKY a z rokov 1890-1930** pohľadnice a vianočné pozdravy. Korešp. nem., maď. a rum. DEMENDY Ferenc, Str. Heine Nr. 4, Ap 14, RO 300 041 Timisoara, Romania. Z 015

■ **KÚPIM ★ ★ DCH 25-1/16, 57-2/31, 58-2/1, 62-2/46, 150-2/37, 8 - 47-8, 154-1/44, 2/30, 2/49, 156-2/49, 194-2/35, 195-1/21, 2/27 a DO 62-1/16**. Marian Halko, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 016

■ **PREDÁM ★ ★ USA** rok 1983 9,35\$ Orol, rok 1994 5\$ Washington a Jackson, a DDR PL926-33. Ivan Roudenský, Poste restante, 062 01 Starý Smokovec. Z 017

■ **HLADÁM seriózneho partnera** na výmenu noviniek. Okrem ČR prípadne ponúkam aj novšie známky Francúzska, Švajčiarska a Lichtenštajnska. Jan Beneš, Poznaňská 4, 616 00 Brno 16, ČR. Z 018

■ **KF KÚPI katalógy Michel** Európa-východ a mimoeurópske po r. 2000. Ponúkните. Josef Raňčák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad. Z 019

■ **KÚPIM ★ ★ námetové známky vtáci** (čísla podľa kat. Michel) Aitutaky r. 1981 č. 376-377, 402-405; Venezuela r. 1962 č. 1471-1478; Malgaš. rep. r. 1963 č. 499-501; Christ. Isl. R. 1982 č. 161-169; Mauritius r. 1985 č. 611; Nová Kaled. R. 1978 č. 607; ☉ známky vtáci: Kuba r. 1970 č. 1654-1657; Albánsko r. 1974 č. 1712; Rumunsko r. 1959 č. 1787; Ajman r. 1969 č. 394. Fr. Cibik, Mojmirova 1162/11, 020 01 Púchov. ☎ 042/4633 826. Z 020

■ **ZA BALÍKOVÉ SPRIEVODKY** a doklady balíkovej pošty z územia Slovenska od predznámkového obdobia po súčasnosť, dám filatelistickú literatúru, jednorámové exponáty, filatelistické materiály. Požadované materiály i odkúpim. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 021

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 1/ 2005

Januárové číslo Filatelie prináša pokračovania článkov F. Beneša st.: Malé zastavenia na ceste filatelie a Čs. poštovej správy (10. časť), M. Vondřicha o tlači poštových známok v Poštovej tlačiarňi cenín (8. - záverečná časť), v ktorom približuje ofsetovú tlač, jej výhody a nevýhody v súvislosti s výrobou poštových cenín. Vl. Feldman sa vracia k Abecede filatelistiky a pokračuje písmenom N (13. časť). Fr. Graman a Zd. Koupal si v 6. časti o špecializácii Moskovského vydania 1945/1946 všimajú doskové chyby na známkach hodnôt 50h, 1K a 2K. Vo vyberateľnej prílohe J. Čtvrtečka uvádza 5. časť svojej štúdie o Košickom hárčeku 1945, v ktorej uvádza znaky hárčekových polí 4 a 5. J. Horák otvára nový seriál o stom výročí motorizácie pošty a v poznámke Premárnená príležitosť si všima slovenskú známku z emisie Technické pamiatky, Tatranský omnibus. Zaujímavým príspevkom o menovej reforme 1953 aj v nefilatelistických súvislostiach z pohľadu poštového historika je článok J. Tekela. O Aténskych olympijských hrách a filatelii píše J.

Petrásek a o sárskom plebiscite 1935 J. Švehla. V tradičných rubrikách sa predstavujú novinky Českej pošty a nově známky európskych štátov a zo zámoria □ pem

■ BÉLYEG VILÁG ■ 1/2005

Prvé tohtoročné číslo časopisu maďarských filatelístov otvára príhovor člena Predsedníctva MABEÖSZ-u D. Cziráka o prínosoch roka 2004 a o úlohách, pred ktorými stoja maďarskí filatelisti v tomto roku. K pozitívum radí o. i. možnosť bezcolnej výmeny filatelistických materiálov so zahraničím, zjednodušenie prijímania a vysielania exponátov na medzinárodné výstavy, ako aj slubné názky oživenia mládežníckej filatelie. K najväčším minusom uplynulého roka považuje skutočnosť, že sa nepodaril zastaviť pokles členskej základne (stav 16393 členov v roku 2000 sa znížil na 9100), ktorý má negatívne dopady najmä v oblasti hospodárenia, a preto vedenie Zväzu je nútené prijímať čoraz drastickejšie úsporné opatrenia. Časopis sa prezentuje viacerými zaujímavými príspevkami. P. Kallós píše o svetoznámom maďarskom umelcovi Imre Mosdóssy (1904-1995), ktorý v krajine svojho pôvodu je dnes už takmer neznámy. Mosdóssy sa narodil v Budapešti, vyštudoval maliarstvo a okrem vlastnej tvorby sa venoval aj pedagogickej činnosti. Po 2. svetovej vojne žil a pracoval v rôznych krajinách a venoval sa aj známkovej tvorbe. Navrhol viacero poštových známok pre Kolumbiu, ale aj pre Panamu, Guineu a Paraguay. Je autorom výtvarných návrhov aj pre Kanadu, kde od roku 1963 žil až do svojej smrti. Celistvosti frankované známky vydanými v meste Nyiregyháza (1944) je predmetom 1. časti článku G. Bernátha. Redakcia zaradila na uverejnenie seriál Rady pre námetových zberateľov, ktorý prevzala od nemeckého autora Damiana Laegeho. Z kratších príspevkov spomeniem informáciu R. Fintu o slovensko-maďarskej výstave v Nitrianskych Hrnčiarovciach, článok I. Glatza o 50. výročí medzinárodnej organizácie filatelistických zmlav AIEP, L. Úrmós píše o pohľadnici s putovnou cenou Gerendaya, ktorý Maďarský atletický klub ustanovil v roku 1898 (pohľadnicu vydal K. Divald), S. Szekeres pokračuje v seriáli o CM, M. Margóciiová píše o vlnajších maďarských vianočných známkach a ani v prvom čísle časopisu nechýbajú tradičné rubriky výberu zo zahraničnej tlače (Gy. Lóvei) a o zahraničných zaujímavostiach (T. Somogyi) □ vkn

■ PERFINY ■ č. 4 (150)

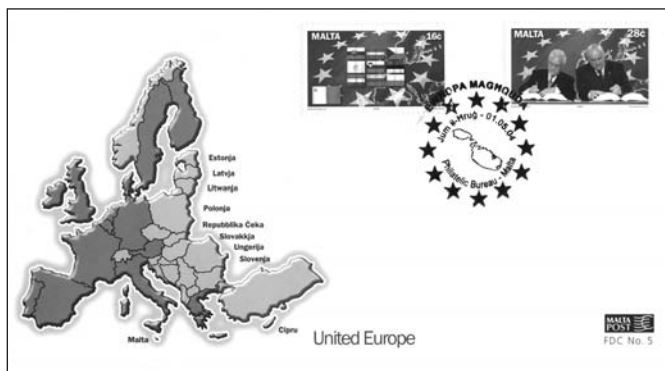
V decembri 2004 bolo vydané jubilejné 150. číslo časopisu českých a slovenských zberateľov perfinov, ktorý vychádza od roku 1974. Teda jubileum dvojnásobné! Retrospektíve na poli zberateľstva perfinov sa v redakčnom príhovore venuje Vl. Beneš. Ďalšie tri príspevky sú z pera Júliusa Píšu (dva o TGM a jeden o 75h Hradčany). Za článok, ktorý môže vyvolať ďalšiu diskusiu medzi zberateľmi sa dá považovať príspevok Jána Marenčika o falzifikátach slovenských perfinov. Diskusia by mala možno užitočná a poučná pre mnohých zberateľov. □ pem

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY ■ č. 56

Spravodajca Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek prináša zaujímavosti z terminálov APOST, príspevky o variantoch CN APOST na pošte Žďár nad Sázavou 2, drobnosti o klasických R-nálepkách a tiež zaujímavosti zo zahraničia. □ pem

ŠPECIÁLNA PONUKA ZNÁMOK NOVÝCH KRAJÍN EU

Firma Zberateľ ponúka niektoré známky, PL a FDC štátov, ktoré 1. mája 2004 pristúpili do Európskej únie

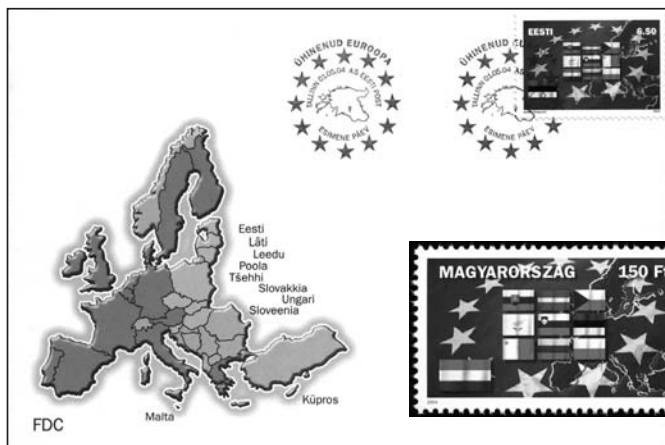

CYPRUS	známka	55,-	PL	550,-	FDC	250,-
ČESKÁ REP.	známka	52,-				
ESTÓNSKO	známka	55,-	PL	550,-	FDC	250,-
LITVA	známka	95,-	PL	475,-	FDC	250,-
MAĎARSKO	známka	95,-				
MALTA	známka	52,-	PL	520,-	FDC	250,-
SLOVENSKO	známka	59,-	PL	590,-		
SLOVINSKO	známka	55,-	PL	550,-		

KOMPLETNÁ ZOSTAVA 10 ŠTÁTOV: 660,-
 POLSKO, ČESKO, SLOVENSKO, SLOVINSKO, MAĎARSKO, LITVA,
 LOTYŠSKO, ESTÓNSKO, CYPRUS, MALTA (MALTA A LOTYŠSKO LEN PO
 JEDNEJ ZNÁMKE)

Objednávky budú vybavené v došlom poradí.

Ponuka platí len do vypredania zásob

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

- Aden 1959, Nová ústava, 75-76 110,-
 Belgicko 2004, Fauna PL (4) 110,-
 Bielorusko 1999, Civilná a voj. technika z automobilky v Minsku 303-308, PL I. 80,-
 Bielorusko 2004, Motýle (4) páska 105,-
 Bielorusko 2004, Staručké lokomotivy a stanice, 547-48 44,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
 Fínsko 1935, Fínsky učenci na prelome 18. a 19. stor. 188-190 45,-
 Francúzsko 1947, Kostoly a katedrály, 773-77, 9 € 90,-
 Føroyar 1994, Vynálezcovia EUROPA, 260-61, 3,50 € 70,-
 Guernsey 1975, Exil Victora Huga na ostrove BI 1. 35,-
 Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry a Jávy 1648-51 60,-
 Kazachstan 2001, Oslík Kulan WWF, 345-348 69,-
 Kuba 2001, Domáce zvieratá - pes a mačka (5) 65,-
 Litva 1991, „Červená kniha“ Bocian, Volavka, 489-90 50,-
 Litva 2000, Mestské erby, 739-741 75,-
 Litva 2000, Tučniak, Tuleň 733-34 38,-
 Litva 2002, Mestské erby, 786-788 75,-
 Maďarsko 1963, ME v krasokorčuľovaní, BI 37 95,-
 Maďarsko 1967, Maliari 19. st. v Nár. galérii 2330-36 45,-
 Maďarsko 1969, Maliarske umenie francúzskych majstrov (...Gauguin, S. Vovet, Manet...), 2506-12 100,-
 Maďarsko 1969, Dobývanie Vesmíru 2547-54 50,-
 Maďarsko 1986, Výskum Halleyovej kométy, 3805-10 40,-
 Maďarsko 1996, Fauna/Flóra „NATUREXPO 96“, 4399-4402, 1,20 € 15,-

- Malta 1956, Pamätník víťazstva nad Turkami, 237 (1/4 d) 18,-
 Malta 1956, Mestské napájadlo pre kone 238. 25,-
 Nyasaland 1938, Leopard na skale (1/2 c) hnedá 53. 15,-
 Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115. holografický, 3,00 € 35,-
 Poľsko 2004, Fauna a flóra v okolí riek a rybníkov 4101-4104 90,-
 Poľsko 2004, História vývoja Zeme 90,-
 Rakúsko 1953, Znovupostavenie evanjel. školy vo Viedni 989-93 110,-
 Rumunsko 1963, Zelenina, 2131-36 55,-

- Rumunsko 1963, Ovocie, 2176-83 75,-
 Rumunsko 1991, Vincent van Gogh - Tvorba, 4637-41 20,-
 St. Vincent/Bequia 1985, PSI 90-97 80,-
 Švajčiarsko 1941, Švajčiarski učenci, 399-402 40,-
 Švajčiarsko 1965, Fauna, 826-830 25,-
 Švajčiarsko 1966, Rôzna fauna, 845-49, 2,0 € 30,-
 Thajsko 1997, Mäkkýše, BI 105 45,-
 Ukrajina 1992, LOH Barcelona, 83-85, 2,00 € 30,-
 Ukrajina 2004, Motýle, BI (5) 99,-
 Ukrajina 2003, Fauna, flóra - Národný park „Іорыб“ 559-561 BI39 65,-
 Umm-Al-Quiwain, Kone, 496-501A, 4,50 € 80,-
 Umm-Al-Quiwain 1972, Moderné letectvo (8) 80,-
 ZSSR 1962, Prvý skupinový let do vesmíru Vostok 3 a Vostok 4, □, 2634-36 70,-
 ZSSR 1963, Šport-Národné súťaže, 2773-77, □ 35,-
 ZSSR 1967, Maliari 19. a 20. stor. v Tretjakovskej galérii, 3445-53 45,-
 ZSSR 1987, Motýle 5678-82 30,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 1996, MS vo futbale		Kongo 2002, Pravek BI VI.	12,-
„Francúzsko '98“, (6+H)	33,-	Kongo 2002, Pravek BI VII.	12,-
Afganistan 1999, Kaktusy, (6+H)	30,-	Kongo 2002, Pravek BI IX.	12,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-	Kongo 2002, Pravek BI X.	12,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-	Kongo 2002, Pravek BI XI.	12,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-	Kongo 2002, Pravek BI XII.	12,-
Benin 1995, Svet vtákov (6)	18,-	Kongo 2002, Pravek BI XIII.	12,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	30,-	Kongo 2002, Pravek BI XIV.	12,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-	Kongo 2002, Pravek BI XV.	12,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-	Kongo 2002, Pravek BI XVI.	12,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-	Kórea 1976, Lokomotívy PL (7 + K)	20,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-	Kórea 1982, 100+Narodenie Picassa (6+H)	28,-
Bielorusko 2003, Had + korytnačka (sútláč 2 zn.)	19,-	Kórea 1987, Požiarnické autá (4)	12,-
Burkina Faso 1996, Mačkovité dravce (4)	15,-	Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky)	60,-	Kórea 1991, Huby (5)	15,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-	Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Čad 1999, Kone, BI (9)	35,-	Kórea 1991, Vodné vtáky - brodivé PL (6)	18,-
Čad 1999, Hist. automobily, (6+H)	33,-	Kuba 1993, Motyle (6)	18,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-	Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Guinea Bissau 1999, Hist. vlaky, (6+H)	33,-	Kuba 2002, Vodné vtáctvo (5 + H)	27,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-	Kuba 2002, Huby (5)	12,-
Guineé 1995, LOH Atlanta 1996, (5+H)	25,-	Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Guineé 1995, Jemná krása kvetov, (6+H)	25,-	Laos 1988, Pravek (5)	16,-
		Laos 1995, Pravek (5)	18,-
		Libéria 1955, Rôzne kvety (6)	15,-
		Libéria 1971, Appolo 14 (6)	18,-
		Libéria 1971, Svetový zjazd skautov v Japonsku BI	12,-
		Mongolsko 1979, Vývoj lokomotív (6)	18,-
		Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
		Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
		Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
		Niger 1979, ZOH Lake Placid 1980 (5 + H)	22,-
		Niger 1999, Krokodýle I, BI (3)	19,-
		Niger 1999, Krokodýle II, BI (3)	19,-
		Niger 1999, Mačkovité dravce, BI (9)	35,-
		Paraguay 1987, Výsledky zápasov na MS vo futbale Mexiko 86 (5)	15,-
		Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
		R.de Côte Divoire 2003, Mačkovité dravce PL (8)	35,-
		R.de Côte Divoire 2003, Pravek PL (3)	25,-
		R.de Côte Divoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
		R.de Côte Divoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
		R. Haute Volta, Hist. lokomotívy (4)	12,-
		Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
		Saharai 1997, Kone (6 + H)	30,-
		Somalská rep. 1997, Pravek (6 + H)	30,-
		S.Tomé e Príncipe 1995, Mačky (8 + 2H)	44,-
		S.Tomé e Príncipe 1995, Psy BI (9) + 4H	65,-
		Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-
		Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-		
Kambodža 1997, Slony (Elephas maximus hir sutus), WWF 4-páska	12,-		
Kambodža 1999, Vodné živočíchy, (6+H)	25,-		
Kambodža 2000, Spevavce s mapou rozšírenia, (6+H)	33,-		
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-		
Kongo 1999, Slony, BI (9)	35,-		
Kongo 1999, Mod. vlaky, (6+H)	33,-		

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-
Um al Quiwain 1971, Morská fauna a flóra (8)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1989, Psy (6)	18,-
ZSSR 1967, Veľké rybárske lode (5)	15,-

Zásobníky na známky, hawidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-

Zásobník s logom Slovenskej pošty,	
formát A 4, biele listy, 8-listový	190,-

Havidky čierne, šírka 28, 31, 35, 39,	
43, 48, 59, 60, 75 a 90 mm	- balíček 60,-

Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 115x 175mm	- ks 15,-

Havidky biele, šírka 32, 50, 60 mm	- balíček 60,-

Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-

Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Kšúšobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozoznávajú, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV – lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-

Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916	235,-
Novotný-Moulis: Papierové	
platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	297,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-1998, farebný, vydanie 2004	330,-
Novotný-Moulis: Mince ČSR 1918-1992, ČR	
a SR 1993-2004	295,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks	15,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček	á 64,-

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií (str.42-43)

FEBRUÁROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisí ★★ (str.41)

